

informace

PRO LÉKAŘSKÉ PRAXE

2/2019

Provoz automobilu

Cestovní náhrady v roce 2019

Důchodové pojištění v roce 2019

Spalničky

NOVÝ plně hrazený výkon ve vaší ordinaci

Kód 02250 - OTOSKOPIE V ORDINACI PRAKTICKÉHO LÉKAŘE

Kód může vykazovat odbornost 002 a 001, čas trvání výkonu: 10 min, frekvence u pacienta 1x za den, ohodnoceno **116 body**. Kód je zařazen mezi tzv. fakultativní výkony a je třeba o něj zažádat zdravotní pojišťovny.

OTOSKOP PICCOLIGHT LED HIGH POWER

**Kvalitní otoskop s LED osvětlením
a jednoduchou obsluhou**

VYSOKÁ
SVÍTIVOST

ZAVÁDĚCÍ CENA

4.473 Kč vč. DPH

Oblasti použití:

- pro přímé vyšetření sluchovodu, bubínku středního ucha
- v ordinacích ORL, praktických lékařů a pediatrů

Vlastnosti:

- set obsahuje Otoskop Piccolight, textilní pouzdro na suchý zip, 10x spekulum Ø 2,5 mm a Ø 4 mm
- osvětlení je umístěno v hlavě otoskopu
- třínásobně zvětšující lupa (součást otoskopu)
- životnost až 50 000 h, osvětlení cca 18400 Lux (ve vzdálenosti 15 mm)
- zdroj energie: 2 baterie 1,5 V, typ AA (tužková baterie) - jsou součástí
- barva černá

Informace pro lékařské praxe číslo 2/2019

ročník XXI

Vydavatel:

Švejnhová a přátelé, s. r. o.
IČO 271 38 933
DIČ CZ27138933
svejnhova@mac.com

Adresa redakce:

Konstantinova 1481/20,
149 00 Praha 4
Telefon: 267 910 430
info@infolekar.cz
www.infolekar.cz
www.medisurf.cz

Sazba, DTP:

Jan Kubeš, C&COM Advertising
www.ccom.cz

Tisk:

OMIKRON, spol. s r. o.

Rozesílá:

SEND Předplatné, spol. s r. o.

Šéfredaktorka:

MUDr. Hana Taxová

Jazykové korektury:

PhDr. Martin Valášek, Ph.D.

Objednávky předplatného:

Na adrese redakce

Technická podpora:

Registrace na Ministerstvu
kultury ČR pod číslem E 10883
ISSN: 1214-486X

*Vydavatel nenes odpovědnost za údaje
a názory autorů jednotlivých článků nebo
inzerátů. Reprodukce obsahu je povolena
pouze s přímým souhlasem redakce.*

Z obsahu příštího čísla:

Zaměstnanci fyzické
i právnické osoby

část 1. Automobil > 3

- > **Osobní automobil v praxi poskytovatele zdravotních služeb**
- > **Daňové odpisy**
- > **Technické zhodnocení automobilu**
- > **Oprava automobilu**
- > **Koncesionářské poplatky**
- > **Prodej automobilu**
Ing. František Elis, daňový poradce evid. č. 0056
- > **Změny náhrad cestovních výdajů s účinností od 1. 1. 2019**
JUDr. Marie Salačová, odbornice v oblasti pracovního práva
- > **Výpočet cestovních náhrad za zahraniční pracovní cestu**
JUDr. Marie Salačová, odbornice v oblasti pracovního práva
- > **Odcizení vozidla na parkovišti**
Richard W. Fetter, právník zabývající se pracovním a občanským právem
- > **Zdravotní způsobilost k řízení motorových vozidel**
JUDr. Jan Mach, advokát převážně zaměřený na problematiku zdravotnictví

část 2. Pojištění > 21

- > **Důchodové pojištění**
Ing. Jiří Vopátek, Ph.D., VŠE v Praze, Fakulta managementu
- > **Nemocenské pojištění**
zdroj: časopis Národní pojištění
- > **Čeští lékaři v Evropské unii a zdravotní pojištění**
Ing. Antonín Daněk, odborník na zdravotní pojištění
- > **Potvrzení žádosti a prohlášení**
Ing. Antonín Daněk, odborník na zdravotní pojištění
- > **Dohoda o pracovní činnosti a nemoc ve zdravotním pojištění**
Ing. Antonín Daněk, odborník na zdravotní pojištění

část 3. Očkování > 37

- > **Nemocných s TBC ubylo za čtyři roky o pětinu**
Mgr. Oldřich Tichý, vedoucí tiskového oddělení a tiskový mluvčí VZP
- > **Spalničková vakcína v Česku**
RNDr. Marek Petráš, Ph.D., předseda Odborného spolku pro očkování, z. s.
- > **Ptali jsme se za Vás**
Mgr. Lucie Krausová, tiskové oddělení VZP ČR

Co v tomto čísle považují za důležité?

Většina poskytovatelů zdravotní péče využívá při svém podnikání osobní automobil. Výdaje související s pořízením a provozem osobního automobilu představují významnou položku v celkových ročních daňových výdajích soukromého lékaře.

Proto jsme tentokrát zařadili jako jedno z hlavních témat informace týkající se aut.

V poslední době čteme nové a nové zprávy o přidávání peněz důchodcům. Zvyšuje se nejen procentní výměra, ale i základní. Dojde ke snížení poměru mezi nejnižšími a nejvyššími důchody.

Myslím, že vypočítat si důchod bez příslušného aktuálního softwarového vybavení je skoro nemožné, přesto bychom měli mít přehled, co se vlastně mění a jak to s důchody v roce 2019 je.

Tiskové oddělení VZP vydalo zprávu o snížení počtu TBC u nás, ale zároveň vyčísluje počty nemocných v jednotlivých krajích ČR a náklady spojené s jejich léčbou. Považuji tato čísla za velmi závažná, zvláště když v okolním světě je situace ještě podstatně horší.

Věnujeme se i spalničkám. Úměrně se zvyšováním počtu onemocnění roste i zájem o očkování. Zařadili jsme do tohoto čísla informace o jednotlivých očkovacích látkách a informace ke způsobu proplácení nákladů spojených s tímto očkováním.

I v tomto čísle se snažíme využít naše mnohaleté zkušenosti a řešit zvolená témata co nejkomplexněji.

*MUDr. Hana Taxová,
šéfredaktorka časopisu*

Redakční rada:

Prof. MUDr. Hana Hrstková, CSc.
dětská klinika Dětské nemocnice
FN Brno-Bohunice

Doc. MUDr. Anna Nečasová, CSc.
Interní kardiologická klinika
FN Brno-Bohunice

MUDr. Věra Ševčíková
odborný asistent 1. LF UK Praha,
praktický lékař pro děti a dorost

Ing. František Elis
daňový poradce 0056

JUDr. Ing. Jaroslav Hostinský
advokát v Praze, katedra práva
VŠE v Praze

JUDr. Ing. Lubomír Janoušek
Specializovaný finanční úřad

JUDr. Jan Mach
advokát v Praze, odborný asistent
IPVZ, katedra medicínského práva

RNDr. Marek Petráš, Ph.D.
předseda Odborného spolku
pro očkování, z. s.

Jan Pištěk
odborný asistent,
akademický malíř

Děkujeme inzerujícím společnostem za pomoc při finančním zajištění projektu a vydávání časopisu.

Medipos P&P, s. r. o.

MediPool

Merck Sharp & Dohme, s. r. o.

NAVI Team, s. r. o.

> Osobní automobil v praxi poskytovatele zdravotních služeb

Výdaje související s pořízením osobního automobilu a jeho používáním pro účely související s poskytováním zdravotních služeb představují významnou položku v celkových ročních daňových výdajích (nákladech) privátního lékaře.

Toto pojednání si klade za cíl přehlednou a srozumitelnou formou seznámit případného čtenáře s danou problematikou. Jeho zaměření je ryze praktické a zabývá se pouze takovými daňovými či ekonomickými úvahami a na ně navazujícími propočty, které mohou mít pro lékaře – poskytovatele zdravotních služeb konkrétní význam.

Výchozí předpoklady a omezující podmínky

V dalším textu se předpokládá, že poskytovatelem zdravotních služeb (PZS) je

- fyziká osoba podnikající podle zvláštních předpisů, která vede daňovou evidenci a není plátcem daně z přidané hodnoty nebo
- právnícká osoba (s.r.o.), která vede daňovou evidenci, není plátcem daně z přidané hodnoty a jedná se přitom rovněž o klasickou lékařskou praxi představovanou lékařem – společníkem a zdravotní sestrou.

Osobním automobilem (OA) je míněno silniční motorové vozidlo druhově takto vymezené v zákoně č. 56/2001 Sb. a v technickém průkazu vozidla označené jako M1.

Pořízení osobního automobilu

Ze strany PZS dochází k pořízení OA zpravidla

- koupí, a to buď:
 - zaplacením celé kupní ceny v okamžiku převzetí vozidla,
 - zaplacením kupní ceny ve splátkách,
 - na úvěr,
- smlouvou o finančním leasingu,
- smlouvou o operačním leasingu.

Poznámka:

Při nedostatku finanční hotovosti nebo neochotě ji jednorázově vydat jsou v podstatě dva způsoby financování.

Lze využít finanční leasing nebo úvěr. Hlavní rozdíl spočívá ve vlastnictví automobilu.

V případě leasingu je splácena pravidelnou měsíční splátkou hodnota automobilu, kterou leasingová společnost vypočetla. Automobil není majetkem PZS a stane se jím až po splacení poslední splátky.

V případě úvěru nebo půjčky se PZS stává vlastníkem okamžitě po koupi.

Rozdíl mezi finančním a operativním leasingem

V případě **finančního leasingu** splácí PZS leasingové společnosti osobní automobil formou splátek. Automobil je po dobu splácení majetkem leasingové společnosti.

V okamžiku uhrazení všech splátek se majitelem automobil stává PZS.

V případě operativního leasingu hradí PZS leasingové společnosti pravidelné měsíční splátky, tedy nájem, na předem dané časové období. Po uplynutí tohoto období se však nájemce nestává majitelem vozidla a vrací jej leasingové společnosti. Operativní leasing je služba, která umožní využívání automobilu bez „starostí“, avšak také bez nároku na jeho vlastnictví.

Zpravidla jsou nabízeny dvě úrovně operativního leasingu.

V základní variantě je zahrnut jen

- pronájem vozu,
- povinné ručení,
- havarijní pojištění,
- případně i připojištění skel.

Komplexní varianta operativního leasingu ve splátkách běžně zahrnuje navíc

- pravidelné servisní prohlídky,
- asistenční služby,
- dálniční známku,
- zimní pneumatiky a jejich přezouvání s uskladněním po celou dobu trvání smlouvy.

Splátky operativního leasingu často zahrnují i **silniční daň a koncesionářský poplatek** za provoz autorádia. Není to však pravidlem. Je proto nutné se na tuto skutečnost před uzavřením smlouvy informovat.

Ve smlouvách uzavřených mezi leasingovou společností a nájemcem bývají uvedena různá omezení.

Jedná se zejména o **stanovení počtu kilometrů**, které může nájemce s vozidlem po dobu trvání operativního leasingu ujet. Např. 20 000 kilometrů za dobu 12 měsíců, případně 40 000 kilometrů za 24 měsíců. Je jedno, zda v prvním roce nájemce ujede 10 000 kilometrů a v roce následujícím zbylou část.

Pokud však stanovený limit překročí, čeká jej penalizace v podobě doplatku. Může se například jednat o **1–1,50 Kč za každý kilometr** ujetý nad rámec smlouvy.

Automobil zařazený do obchodního majetku

Zda zařadit, či nezařadit automobil do obchodního majetku, je otázka, kterou může řešit pouze fyzická osoba.

Právnícká osoba má automobil zařazený do obchodního majetku vždy, splňuje-li podmínku, že je jeho vlastníkem.

Definice obchodního majetku je uvedena v § 4 odst. 4 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen ZDP): „*Obchodním majetkem se pro účely daně z příjmů fyzických osob rozumí souhrn majetkových hodnot (věcí, pohledávek a jiných práv a peněží ocenitelných jiných hodnot), které jsou ve vlastnictví poplatníka a o kterých bylo nebo je účtováno anebo jsou nebo byly uvedeny v evidenci majetku a závazků pro účely stanovení základu daně a daně z příjmů (dále jen „daňová evidence“). Dnem vyřazení majetku z obchodního majetku poplatníka se rozumí den, kdy poplatník o tomto majetku naposledy účtoval nebo jej naposledy uváděl v daňové evidenci.“*

Aby se něco stalo obchodním majetkem, tak musí být splněny dvě podmínky:

- musí jít o výše vymezené majetkové hodnoty, které poplatník vlastní,
- o těchto majetkových hodnotách poplatník účtuje ve svém účetnictví nebo o nich účtoval anebo je uvádí či uváděl v daňové evidenci.

Den vyřazení majetku z obchodního majetku poplatníka je definován jako den, kdy poplatník o tomto majetku naposledy účtoval (podle příslušných účetních předpisů) nebo jej naposledy uváděl v daňové evidenci.

Předpokládejme, že fyzická osoba, PZS, který vede daňovou evidenci, zakoupila automobil. Ten používá výhradně pro účely podnikání, a proto se jej rozhodla zařadit do obchodního majetku. Fakticky to znamená, že uvedla automobil do evidence (dlouhodobého) hmotného majetku (její forma není závazně předepsána).

A od tohoto okamžiku se automobil stal jeho součástí. Z této skutečnosti vyplývají jisté daňové dopady, a to mimo jiné z pohledu možnosti uplatnění daňově uznatelných výdajů.

Osobní automobil používaný výhradně pro účely poskytování zdravotních služeb

U automobilu zařazeného v obchodním majetku poplatníka a používaného výhradně pro účely podnikání lze uplatnit jako daňově uznatelné především následující výdaje:

- Daňové odpisy automobilu (jsou řešeny samostatně v další části tohoto textu).
- Daňové odpisy případného technického zhodnocení provedeného na OA.
- Výdaje související s provozem OA, jako jsou např. opravy, údržba, technické prohlídky, měření emisí, zákonné pojištění, havarijní pojištění, nákup dálniční známky, dlouhodobé parkovné (pronájem garáže nebo parkovacího místa) apod.
- Zaplacená silniční daň.
- Výdaje na pohonné hmoty v prokázané výši a krátkodobé parkovné při pracovních cestách. PZS dokládá spotřebu i cenu PHM dokladem o jejich nákupu. Neexistuje pro něj žádná jiná varianta (průměrná cena PHM vyhlášená ministerstvem práce a sociálních věcí nebo zveřejňovaná ministerstvem financí).

Obecně je nutno prokázat výdaje na pořízení určitého množství PHM a dále pak, že tyto pořízené pohonné hmoty byly spotřebovány v souvislosti s dosažením, zajištěním a udržením zdanitelných příjmů poplatníka. Prokazování nákupu PHM nečiní zpravidla problém, vychází se především z příjmových dokladů od čerpacích stanic. Prokazování jejich spotřeby v souvislosti s podnikáním v podstatě nelze bez evidence pracovních cest v knize jízd. Musí být vedena tak, aby rozptýlila případné pochybnosti správce daně při daňové kontrole. Ty by se mohly objevit v případě, kdy průměrná spotřeba je vyšší než ta, která je uváděna v technickém

průkaze vozidla, ale především zda absolvovaná jízda byla či nebyla pracovní cestou.

- Paušální výdaj na dopravu silničním motorovým vozidlem dle §24 odst. 2, písmeno zt) zákona o daních z příjmů (dále jen „paušální výdaj na dopravu“), pokud nebyl uplatněn výdaj na dopravu silničním motorovým vozidlem ve skutečné, prokázané výši. Paušální výdaj činí 5000 Kč za každý celý kalendářní měsíc zdaňovacího období nebo období, za které se podává daňové přiznání, ve kterém poplatník využíval příslušné silniční motorové vozidlo k dosažení, zajištění nebo udržení zdanitelných příjmů, a současně toto silniční motorové vozidlo nepřenechal ani po část příslušného kalendářního měsíce k užívání jiné osobě.

Rozhodování o tom, zda uplatňovat v souvislosti s provozem OA výdaje ve skutečné, prokázané výši nebo ve výši paušálního výdaje na dopravu, je pro většinu PZS jednoduché. V naprosté většině případů se z ryze praktických a ekonomických důvodů přiklání k paušálním výdajům na dopravu. Odpadá vedení knihy jízd a navíc je výše paušálu pro většinu PZS značně velkorysá.

Osobní automobil používaný zčásti pro osobní potřebu (FO)

Je-li automobil zařazen v obchodním majetku poplatníka, ale je používán pro účely podnikání jen zčásti, protože je používán i k soukromým jízdám, je nutno veškeré související výdaje krátit.

Pouze silniční daň je daňově uznatelným výdajem v plné výši.

Z výše uvedeného předpokládáme, že se i v tomto případě PZS rozhodl použít paušální výdaj na dopravu silničním motorovým vozidlem. Potom lze na takové silniční motorové vozidlo uplatnit též pouze část paušálního výdaje na dopravu, a to ve výši 80 % z částky 5 000 Kč, tj. 4 000 Kč. Použití kráceného paušálu na dopravu zakládá povinnost krátit ostatní výdaje související s provozem motorového vozidla, které nejsou obsaženy v paušálu, včetně odpisů rovněž o 20 %.

Osobní automobil používaný zčásti pro osobní potřebu (PO – s.r.o.)

Jak již bylo řečeno – právnická osoba nemá volbu, zda zařadit, či nezařadit automobil do obchodního majetku.

Právnická osoba má automobil zařazený do obchodního majetku vždy, splňuje-li podmínku, že je jeho vlastníkem. Má však volbu rozhodnout o tom, zda bude OA používán výhradně pro účely poskytování zdravotních služeb, nebo zda umožní zaměstnanci, např. lékaři-společníku, jeho použití i pro soukromé účely.

Tuto možnost bude lékař-zaměstnanec nepochybně zvažovat. Proto se jí pokusíme podrobněji rozebrat, a to především z pohledu na případné daňové a ekonomické dopady, a to jak na straně lékaře-zaměstnance, tak na straně zaměstnavatele, kterým je společnost, v níž je lékař-zaměstnanec jediným společníkem, případně i jediným jednatelem.

Problematiku řeší § 6 odst. 6 zákona číslo 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů:

Poskytuje-li zaměstnavatel zaměstnanci bezplatně motorové vozidlo k používání pro služební i soukromé účely, považuje se za příjem zaměstnance částka ve výši 1 % vstupní ceny vozidla za každý i započatý kalendářní měsíc poskytnutí vozidla. Jde-li o najaté vozidlo, vychází se ze vstupní ceny vozidla u původního vlastníka, a to i v případě, že dojde k následné koupí vozidla.

Pokud ve vstupní ceně není zahrnuta daň z přidané hodnoty, pro účely tohoto ustanovení se o tuto daň zvýší.

Je-li částka, která se posuzuje jako příjem zaměstnance za každý i započatý kalendářní měsíc poskytnutí vozidla, nižší než 1 000 Kč, považuje se za příjem zaměstnance částka ve výši 1 000 Kč.

Poskytne-li zaměstnavatel zaměstnanci bezplatně v průběhu kalendářního měsíce postupně za sebou více motorových vozidel k používání pro služební i soukromé účely, považuje se za příjem zaměstnance částka ve výši 1 % z nejvyšší vstupní ceny motorového vozidla.

Poskytne-li zaměstnavatel zaměstnanci bezplatně v průběhu kalendářního měsíce více motorových vozidel současně, považuje se za příjem zaměstnance částka ve výši 1 % z úhrnu vstupních cen všech motorových vozidel používaných pro služební i soukromé účely.

Toto ustanovení si nepochybně zaslouží odpovídající komentář.

1. Ustanovení se vztahuje pouze na případy, kdy zaměstnavatel poskytne zaměstnanci motorové vozidlo k používání pro služební i soukromé účely bezplatně.
2. Pokud poskytne zaměstnavatel zaměstnanci vozidlo za úplatu, tak se neuplatní.
3. Není rozhodující skutečnost, zda je toto vozidlo zaměstnancem pro soukromé účely v daném kalendářním měsíci skutečně použito, a pro účely zdanění u zaměstnance zaměstnavatel tuto skutečnost nezkoumá.
4. Ustanovení se nevztahuje pouze na poskytnutí osobních automobilů, ale na poskytnutí všech motorových vozidel, tedy např. i na nákladní automobil nebo motocykl.
5. Vstupní cenou bude v námi uvažovaných podmínkách v naprosté většině případů cena pořízení (cena kupní).

Příklad 1

Poskytuje-li zaměstnavatel zaměstnanci bezplatně osobní automobil v pořizovací ceně 600 000 Kč k používání pro služební i pro soukromé účely, tak bude mít zaměstnanec za každý započatý kalendářní měsíc takového poskytnutí vozidla příjem ke zdanění ve výši 6 000 Kč.

Příklad 2

Kdyby zaměstnavatel neposkytoval zaměstnanci k výše uvedeným účelům vozidlo vlastní, ale pronajaté na základě smlouvy o finančním pronájmu s následnou koupí najatého vozidla, tak se při stanovení nepeněžního příjmu zaměstnance nebude vycházet z celkové hodnoty leasingových splátek, nýbrž ze vstupní ceny vozidla u původního vlastníka, tj. u leasingové společnosti.

Příklad 3

Poskytnul-li by zaměstnavatel zaměstnanci k výše uvedeným účelům ojetý osobní automobil, který pořídil za 25 000 Kč, pak 1 % z pořizovací ceny je sice 250 Kč, ale za nepeněžní příjem zaměstnance se bude považovat 1 000 Kč za každý započatý kalendářní měsíc poskytnutí vozidla.

Nyní se pokusíme zjistit, jaké konkrétní dopady bude mít bezplatné poskytnutí osobního automobilu v pořizovací ceně 600 000 Kč zaměstnanci pro služební i soukromé účely. Hrubou měsíční mzdu uvažujeme v částce 20 000 Kč.

Varianta bez poskytnutí OA

zdravotní pojištění zaměstnanec 4,5 %, tj. 900 Kč
 sociální pojištění zaměstnanec 6,5 %, tj. 1 300 Kč
 pojistné hrazené zaměstnavatelem 34 %, tj. 6 800 Kč
 základ daně (superhrubá mzda) 20 000 + 6 800 = 26 800 Kč
 daň 15 %, tj. 4 020 Kč.
 sleva na dani 2 070 Kč
 konečná daň (záloha) 1 950 Kč
 Čistá mzda je 20 000 - 900 - 1 300 - 1 950 = 15 850 Kč.
 V tomto případě tedy lékař jako „zaměstnavatel“ vydá 26 800 Kč a zůstane mu jako zaměstnanci 15 850 Kč, tj. cca 59 %.

Varianta s poskytnutím OA

Hrubá mzda 20 000 Kč plus 6 000 Kč (1 % z 600 000 Kč), tedy celkem 26 000 Kč
 zdravotní pojištění zaměstnanec 4,5 %, tj. 1 170 Kč
 sociální pojištění zaměstnanec 6,5 %, tj. 1 690 Kč
 pojistné hrazené zaměstnavatelem 34 %, tj. 8 840 Kč
 základ daně (superhrubá mzda) 20 000 + 8 840 = 28 840 Kč
 daň 15 %, tj. 4 326 Kč.
 sleva na dani 2 070 Kč
 konečná daň (záloha) 2 256 Kč
 Čistá mzda je 20 000 - 1 170 - 1 690 - 2 256 = 14 884 Kč.
 V tomto případě tedy lékař jako „zaměstnavatel“ vydá 28 840 Kč a zůstane mu jako zaměstnanci 14 884 Kč, tj. cca 52 %.

Jednoduchým porovnáním docházíme k závěru, že:

- čistý plat lékaře zaměstnance se měsíčně sníží o 966 Kč (15 850 - 14 884),
- náklady lékaře „zaměstnavatele“ se měsíčně zvýší o 2 040 Kč (28 840 - 26 800).

Připustíme, že i za těchto podmínek úvahy o poskytnutí osobního automobilu pro služební i soukromé účely zaměstnance zůstávají. Pak bychom si měli položit otázku, zda případně nastanou další daňové a administrativní nástrahy a komplikace. Odpověď bohužel zní, ano nastanou.

- Nebudou splněny podmínky pro uplatnění paušálního výdaje na dopravu silničním motorovým vozidlem, a to ani kráceného. Jednou z podmínek totiž je, že poplatník využíval příslušné silniční motorové vozidlo k dosažení, zajištění nebo udržení zdanitelných příjmů, a současně toto silniční motorové vozidlo nepřenechal ani po část příslušného kalendářního měsíce k užívání jiné osobě.
- Bude tedy nutné uplatnit výdaje na spotřebované PHM ve skutečné, prokázané výši. Z čehož dále vyplývá, že bude muset být vedena kniha jízd s rozlišením, které jízdy byly uskutečněny v souvislosti s poskytováním zdravotních služeb a které jízdy byly soukromé.

Lze důvodně předpokládat, že po zjištění shora uvedených skutečností racionálně uvažující lékař „zaměstnanec“ možnosti použití osobního automobilu v majetku „svého“ s. r. o. i pro soukromé účely nevyužije. Vozidlo tedy bude využíváno výhradně pro účely poskytování zdravotních služeb, budou v souladu se zákonem o daních z příjmů uplatňovány roční daňové odpisy a bude uplatňován paušální výdaj na jeho provoz v částce 60 000 Kč ročně.

Automobil nezařazený do obchodního majetku

Jak již bylo mnohokrát řečeno, k podnikatelské činnosti používaný osobní automobil, který není zahrnut do obchodního majetku poplatníka, může připadat v úvahu pouze u podnikatele (provozovatele NZZ), který podniká jako fyzická osoba. Jedná se o případy, kdy fyzická osoba používá k podnikání vlastní osobní automobil, přičemž vlastním osobním automobilem je i osobní automobil, který je součástí společného jmění manželů. Přitom může v úvahu připadat více reálných variant. Z daňového hlediska jsou u provozovatele NZZ rozhodující následující dvě varianty:

- Osobní automobil nikdy nebyl zařazen v obchodním majetku daného poplatníka ani nebyl pořízen formou finančního pronájmu (na leasing).
- Osobní automobil byl v minulosti zařazen v obchodním majetku poplatníka.

Automobil, který nikdy nebyl zařazen v obchodním majetku daného poplatníka ani nebyl pořízen formou finančního pronájmu (na leasing)

Pro tento případ je třeba především nutno konstatovat, že u provozovatele NZZ nebude tato varianta příliš častá. Z daňového hlediska je totiž výhodné používat pro podnikatelské účely osobní automobil nezařazený v obchodním majetku poplatníka pouze v případě nízké pořizovací ceny a vysokého počtu najetých kilometrů, což si následně blíže objasníme na ilustračních příkladech. V případě používání OA nezařazeného v obchodním majetku poplatníka je daňovým výdajem základní sazba náhrady, která činí pro rok 2019 částku 4,10 Kč za ujetý km, a náhrada výdajů za spotřebované pohonné hmoty. Náhrada výdajů za spotřebované PHM se stanoví jako násobek průměrné spotřeby PHM zjištěné z údajů uvedených v technickém průkazu vozidla a ceny PHM. Cenu PHM lze zjistit dvěma způsoby, a to buď z ceny uvedené na dokladu o nákupu PHM, nebo z průměrných cen zveřejněných ministerstvem financí. Ceny PHM platné pro zdaňovací období kalendářních let 2018 a 2019 jsou uvedeny v tabulce.

průměrné ceny PHM – OSVČ	rok 2018	rok 2019
benzín 95 oktanů	30,50 Kč/l	33,1 Kč/l
benzín 98 oktanů	32,80 Kč/l	37,10 Kč/l
nafta motorová	29,80 Kč/l	33,60 Kč/l

Příklad č. 1

MUDr. A zakoupil osobní automobil za cenu 500 000 Kč a předpokládá, že jej bude využívat výhradně pro podnikatelské účely, přičemž počet ročně najetých km bude 10 000. Pokud OA zařadí do obchodního majetku, může uplatnit daňový odpis při zrychleném odepisování v prvním roce odepisování ve výši 100 000 Kč.

Pokud jej do obchodního majetku nezařadí, uplatní do daňově uznatelných výdajů částku 41 000 Kč jako základní sazbu náhrady.

Za předpokladu, že výdaje na provoz OA budou v obou případech shodné, jeví se pro provozovatele NZZ jako daňově výhodnější OA zařadit do obchodního majetku.

Příklad č. 2

MUDr. B zakoupil ojetý OA za cenu 50 000 Kč a předpokládá, že jej bude využívat výhradně pro podnikatelské účely, přičemž počet ročně najetých km bude 100 000. Pokud OA zařadí do obchodního majetku, může uplatnit daňový odpis při zrychleném odepisování v prvním roce odepisování ve výši 10 000 Kč. Pokud jej do obchodního majetku nezařadí, uplatní do daňově uznatelných výdajů částku 410 000 Kč jako základní sazbu náhrady.

Za předpokladu, že výdaje na provoz OA budou v obou případech shodné, jeví se pro provozovatele NZZ jako daňově výhodnější OA nezařadit do obchodního majetku.

Lze důvodně předpokládat, že v absolutní většině případů se u provozovatelů NZZ bude jednat o variantu popsanou v příkladu č. 1.

Z tohoto důvodu se proto jeví jako nadbytečné dále podrobněji daňově rozebírat variantu OA nezařazeného v obchodním majetku poplatníka.

Osobní automobil byl dříve zařazen v obchodním majetku poplatníka

V případě, že provozovatel NZZ používá pro účely své podnikatelské činnosti OA, který byl v minulosti zařazen v jeho obchodním majetku, může při pracovních cestách jako daňově uznatelné uplatnit pouze náhrady výdajů za spotřebované pohonné hmoty, a nikoliv již základní náhradu ve výši 4,10 Kč/km. Tento postup vychází z ustanovení § 24 odst. 2 písm. k) bod 3 zákona č. 586/1992 sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů. Je zřejmé, že tato varianta není zpravidla pro provozovatele NZZ z daňového hlediska příliš výhodná. Přitom není pro uplatnění tohoto postupu podstatné, zda podnikatel – provozovatel NZZ – osobní automobil zařadí a následně vyřadí OA z obchodního majetku bez změny vlastnického práva k tomuto vozidlu, či zda ke změně vlastnického práva dojde (tj. že dojde k jeho prodeji a následně k jeho zpětnému odkupu). Pro názornost je uvedeno několik typických příkladů.

Příklad č. 1

MUDr. A koupil osobní automobil, zařadil jej do svého obchodního majetku a používal jej pro své podnikatelské aktivity. Automobil daňově odepisoval a v okamžiku, kdy jeho zůstatková hodnota byla nulová (byl daňově zcela odepsán), se rozhodl jej z obchodního majetku vyřadit, ale dále používat pro podnikání. Při uskutečnění pracovní cesty může v tomto případě daňově uplatnit pouze náhradu za spotřebované pohonné hmoty.

Příklad č. 2

MUDr. B uzavřel smlouvu o finančním pronájmu OA s následnou koupí (finanční leasing). Po skončení leasingové smlouvy osobní automobil odkoupil za 1 000 Kč a zařadil jej v této ceně do svého obchodního majetku. Po čase tento OA z obchodního majetku vyřadil, ale bude jej i nadále používat pro své podnikatelské aktivity. I v tomto případě může při uskutečnění pracovní cesty uplatnit pouze náhradu za spotřebované pohonné hmoty.

Příklad č. 3

MUDr. C prodal osobní automobil, který měl v minulosti zařazený ve svém obchodním majetku. Důvodem byla skutečnost, že vozidlo bylo ve špatném technickém stavu. Příjem z prodeje řádně zdanil daní z příjmů fyzických osob. Nový majitel OA zrenoval a MUDr. C zvažuje odkoupit vozidlo zpět a to za podstatně vyšší cenu, než za jakou ho prodal. Pokud by vozidlo používal v souvislosti s podnikáním, mohl by při uskutečnění pracovní cesty uplatnit opět pouze náhradu za spotřebované pohonné hmoty.

Příklad č. 4

MUDr. D prodal, případně daroval, osobní automobil, který měl v minulosti zařazený ve svém obchodním majetku, synovi, který jej bude používat pro své vlastní podnikatelské aktivity. Pokud syn uskuteční pracovní cestu tímto vozidlem, je jeho daňovým výdajem jak základní sazba náhrady, která činí od 1. 1. 2008 částku 4,10 Kč za ujetý km, tak i náhrada výdajů za spotřebované pohonné hmoty, neboť on OA ve svém obchodním majetku nikdy zahrnut neměl. Stejná by byla situace, pokud by syn osobní automobil zařazený v obchodním majetku otce po jeho smrti zdědil.

Daňové odpisy

Automobil může daňově odepisovat pouze poplatník, který k němu má vlastnické právo a má jej zahrnutý ve svém obchodním majetku.

Pravidla pro stanovení odpisů jsou uvedena v § 26 až 33 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů. Osobní automobily jsou od 1. 1. 2008 zařazeny do druhé odpisové skupiny s dobou odepisování 5 let. Poplatník se může rozhodnout, zda bude uplatňovat rovnoměrné, nebo zrychlené odpisy.

Jejich výše se odvíjí od vstupní ceny, kterou je v případě koupě automobilu pořizovací (kupní) cena.

Příklad výpočtu rovnoměrných daňových odpisů osobního automobilu pořízeného koupí a vstupní cenou 500 000 Kč.

Při rovnoměrném odepisování hmotného majetku zařazeného do druhé odpisové skupiny se v prvním roce odepisování uplatní 11% roční odpisová sazba, v dalších letech odepisování sazba 22,25 %.

Rok odepisování	Způsob stanovení odpisů	Odpis v Kč	Zůstatková hodnota v Kč
1. rok	500 000 x 0,11	55 000	445 000
2. rok	500 000 x 0,2225	111 250	333 750
3. rok	500 000 x 0,2225	111 250	222 500
4. rok	500 000 x 0,2225	111 250	111 250
5. rok	500 000 x 0,2225	111 250	0
Celkem		500 000	

Příklad výpočtu zrychlených daňových odpisů osobního automobilu pořízeného koupí a vstupní cenou 500 000 Kč.

Při zrychleném odepisování hmotného majetku zařazeného do druhé odpisové skupiny se v prvním roce odepisování přiřadí koeficient 5, v dalších letech koeficient 6.

Vlastní odpis se stanoví v prvním roce odepisování jako podíl vstupní ceny a přiřazeného koeficientu (5). V dalších zdaňovacích obdobích jako podíl dvojnásobku zůstatkové ceny a rozdílu mezi přiřazeným koeficientem (6) a počtem let, po které byl již automobil odepisován.

Rok odepisování	Způsob stanovení odpisů	Odpis v Kč	Zůstatková hodnota v Kč
1. rok	500 000 : 5	100 000	400 000
2. rok	(2 x 400 000) : (6 - 1)	160 000	240 000
3. rok	(2 x 240 000) : (6 - 2)	120 000	120 000
4. rok	(2 x 120 000) : (6 - 3)	80 000	40 000
5. rok	(2 x 40 000) : (6 - 4)	40 000	0
Celkem		500 000	

Technické zhodnocení osobního automobilu

Ze strany PZS může v praxi dojít k nesprávnému rozlišení oprav a technického zhodnocení.

Oprava automobilu

Opravou se odstraňují účinky částečného opotřebení nebo poškození za účelem uvedení do předchozího nebo provozuschopného stavu.

Uvedením do provozuschopného stavu se rozumí provedení opravy s použitím jiných než původních materiálů, dílů, součástí nebo technologií, pokud tím nedojde k technickému zhodnocení.

Údržbou se rozumí soustavná činnost, kterou se zpomaluje fyzické opotřebení a předchází poruchám a odstraňují se drobné závady.

Výdaje na opravu automobilu a jeho údržbu jsou daňově uznatelnými výdaji, pokud je OA zahrnut do obchodního majetku poplatníka.

Technické zhodnocení automobilu

Technickým zhodnocením se podle § 33 zákona o daních z příjmů rozumí kromě jiného i výdaje na rekonstrukci a modernizaci majetku, pokud převýšily u jednotlivého majetku ve zdaňovacím období v úhrnu částku 40 000 Kč.

Modernizací se rozumí rozšíření vybavenosti nebo použitelnosti automobilu.

Z daňového hlediska je oproti opravě u technického zhodnocení zásadní rozdíl v tom, že technické zhodnocení není přímo daňovým výdajem, ale do výdajů se uplatňuje postupně formou daňových odpisů.

Příklad

PZS má osobní automobil zahrnutý v obchodním majetku a používá jej výhradně pro podnikatelské účely. V jistém okamžiku se rozhodl automobil vylepšit montáží zabezpečovacího zařízení a úpravou palivového systému pohonem na plyn.

POZVÁNKA NA SEMINÁŘ

informace
PRO LÉKAŘSKÉ PRAXE

Převod a následné provozování lékařské praxe

Přednášející Ing. František Elis,
daňový poradce 0056 a oceňovatel lékařských praxí

Seminář je určen pro poskytovatele zdravotní péče, jejich účetní a další spolupracovníky.

16. listopadu 2019, 9–16 hodin

Program:

Provozovatelem praxe je fyzická osoba

Převod – prodej
Příprava
Ocenění praxe (ano či ne)
Realizace
Daňové dopady a jejich optimalizace
Ukončení podnikání
Koupě
Příprava
Výpočet doby návratnosti
Realizace
Provozování
Daňové uplatnění výdaje na pořízení praxe
Zdanitelné příjmy a daňově uznatelné výdaje
Osobní automobil: pořízení, daňové odpisy, provoz
Daňové příznání
Transformace na právnickou osobu:
výhody a nevýhody
realizace
převod majetku

Provozovatelem praxe je právnická osoba (s. r. o.)

Provozování
Lékař jako zaměstnanec
Osobní automobil: pořízení, daňové odpisy, použití pro soukromé účely, vyřazení
Daňové příznání
Výplata podílu na zisku
Prodej obchodního podílu

Problematika DPH a EET z pohledu poskytovatelů zdravotních služeb

Diskuse, závěrečné shrnutí a závěr semináře

Místo konání:

**Komunitní centrum Matky Terezy,
U Modré školy 2337/1, 149 00 Praha 4**
(u stanice metra C „Háje“, v blízkosti výjezdu z dálnice D1)

Cena semináře pro předplatitele časopisu Informace pro lékařské praxe a jejich spolupracovníky **1700 Kč** vč. DPH,
Pro ostatní zájemce **2300 Kč** vč. DPH. Občerstvení v ceně semináře.

Přihlásit se můžete na adrese redakce časopisu Informace pro lékařské praxe,
Konstantinova 1481/20, 149 00 Praha 4, na telefonu 267 910 430, e-mailem: info@infolekar.cz a na www.infolekar.cz.

Hodnota provedených prací přesáhne ve svém úhrnu částku 40 000 Kč. Jedná se o typické příklady prací, které mají charakter technického zhodnocení.

Vynaložená částka zvýší vstupní cenu automobilu, pokud bude provedena v prvním roce odepisování.

Pokud bude provedeno v dalších letech, zvyšuje vynaložená částka zůstatkovou cenu automobilu v roce, kdy bylo technické zhodnocení uvedeno do provozu.

Varianta 1

PZS rozdělí provedení shora uvedených prací do dvou zdaňovacích období tak, že v každém zdaňovacím období nepřesáhne vynaložená částka 40 000 Kč. Potom, i když se o technické zhodnocení jedná, může vynaložené částky uplatnit jako přímý daňový výdaj.

Varianta 2

PZS provede uvedená veškerá vylepšení na osobním automobilu v jednom zdaňovacím období (kalendářním roce).

Předpokládáme následující ilustrační ceny: klimatizace 19 500 Kč, přestavba pohonu na plyn 19 500 Kč, zabezpečovací zařízení 1 500 Kč. PZS se rozhodl neuplatnit do daňově uznatelných výdajů částku 1 500 Kč za zabezpečovací zařízení. Vynaložená částka nepřesáhla z tohoto důvodu 40 000 Kč, a proto může celou částku (39 000 Kč) uplatnit jednorázově jako daňový výdaj.

Varianta 3

PZS provede uvedená veškerá vylepšení na osobním automobilu v jednom zdaňovacím období (kalendářním roce) za stejné ceny, jak jsou uvedeny ve variantě 2. Rozhodl se celou částku 40 500 Kč uplatnit do daňově uznatelných výdajů. Protože vynaložená částka přesáhla 40 000 Kč, nemůže ji uplatnit jednorázově jako daňový výdaj. Do daňových výdajů ji zahrne postupně formou odpisů.

Silniční daň

Dle § 2 odst. 1 zákona č. 16/1993 Sb., o dani silniční, ve znění pozdějších předpisů, jsou předmětem daně silniční motorová vozidla a jejich přípojná vozidla registrovaná a provozovaná v České republice, jsou-li používána k podnikání nebo k jiné samostatné výdělečné činnosti.

Z uvedeného jednoznačně vyplývá, že není z hlediska silniční daně rozhodující, zda je automobil zařazen do obchodního majetku nebo nikoliv. Rozhodující je skutečnost, zda je nebo není automobil používán v souvislosti s podnikáním. Nelze se nezmínit o skupině PZS, fyzických osob, kteří uplatňují výdaje procentem z dosažených příjmů.

Ti mají zpravidla tendenci s přechodem z uplatňování výdajů ve skutečné (prokázané) výši na výdaje uplatňované procentem z dosažených příjmů ukončit registraci k silniční dani a tím i platby této daně.

Tento krátkozraký postup nelze doporučit, neboť automobil je v dnešní době bezpečnosti alespoň zčásti nutným prostředkem k zajištění podnikatelské činnosti prakticky u každého poskytovatele zdravotních služeb.

Poplatníkem daně silniční bude v našem případě PZS jako osoba zapsaná v technickém průkazu. Základem daně je u osobního automobilu zdvihový objem motoru v cm³.

Daňové přiznání se podává nejpozději do 31. 1. kalendářního roku následujícího po uplynutí zdaňovacího období.

V průběhu zdaňovacího období má poplatník povinnost platit zálohy na daň. Ty jsou splatné v termínech do 15. dubna, 15. července, 15. října a 15. prosince. V dubnovém termínu lze samozřejmě uhradit celou roční výši záloh, což bude u PZS, fyzických osob, zpravidla často využívaný postup.

Roční sazby daně u osobních automobilů:

Sazba daně se snižuje o 48 % po dobu následujících 36 kalendářních měsíců od data jejich první registrace a o 40 % po dobu následujících dalších 36 kalendářních měsíců a o 25 % po dobu následujících dalších 36 kalendářních měsíců.

Nárok na příslušné snížení sazby daně vzniká počínaje kalendářním měsícem prvé registrace vozidla a končí u téhož vozidla po 108 kalendářních měsících. Při změně provozovatele vozidla s nárokem na snížení sazby daně lze u nového provozovatele uplatnit příslušné snížení sazby daně nejdříve v kalendářním měsíci zápisu změny provozovatele v technickém průkazu.

Zdvihový objem motoru	Roční sazba daně
Do 800 cm ³	1 200 Kč
Nad 800 cm ³ do 1 250 cm ³	1 800 Kč
Nad 1 250 cm ³ do 1 500 cm ³	2 400 Kč
Nad 1 500 cm ³ do 2 000 cm ³	3 000 Kč
Nad 2 000 cm ³ do 3 000 cm ³	3 600 Kč
Nad 3 000 cm ³	4 200 Kč

1. Snížení sazby daně dle shora uvedeného textu novely zákona je promítnuto v další tabulce:

Zdvihový objem motoru	Roční sazba daně	Snížená sazba o 48 %	Snížená sazba o 40 %	Snížená sazba o 25 %
Do 800 cm ³	1 200 Kč	624 Kč	720 Kč	900 Kč
Nad 800 cm ³ do 1 250 cm ³	1 800 Kč	936 Kč	1 080 Kč	1 350 Kč
Nad 1 250 cm ³ do 1 500 cm ³	2 400 Kč	1 248 Kč	1 440 Kč	1 800 Kč
Nad 1 500 cm ³ do 2 000 cm ³	3 000 Kč	1 560 Kč	1 800 Kč	2 250 Kč
Nad 2 000 cm ³ do 3 000 cm ³	3 600 Kč	1 512 Kč	2 160 Kč	2 700 Kč
Nad 3 000 cm ³	4 200 Kč	2 184 Kč	2 520 Kč	3 150 Kč

Tato tabulka dává přehled o výši daně po uplatnění slevy.

2. Mnohdy však bude pro poplatníka výhodnější znát nikoliv výši daně po snížení, ale výši slevy. Na to reaguje níže uvedená tabulka:

Zdvihový objem motoru	Roční sazba daně	Snížená sazba o 48 %	Snížená sazba o 40 %	Snížená sazba o 25 %
Do 800 cm ³	1 200 Kč	576 Kč	480 Kč	300 Kč
Nad 800 cm ³ do 1 250 cm ³	1 800 Kč	864 Kč	720 Kč	450 Kč
Nad 1 250 cm ³ do 1 500 cm ³	2 400 Kč	1 152 Kč	960 Kč	600 Kč
Nad 1 500 cm ³ do 2 000 cm ³	3 000 Kč	1 440 Kč	1 200 Kč	750 Kč
Nad 2 000 cm ³ do 3 000 cm ³	3 600 Kč	1 728 Kč	1 440 Kč	900 Kč
Nad 3 000 cm ³	4 200 Kč	2 016 Kč	1 680 Kč	1 050 Kč

Poznámky k paušálním výdajům na dopravu

- V případě spoluvlastníků vozidla nebo v případě vozidla ve společném jmění manželů nelze uplatnit u každého z nich plnou výši paušálního výdaje na dopravu, ale pouze poměrnou část (mohou si v úhrnu uplatnit nejvýše 5 000 Kč).
- Nelze u jednoho spoluvlastníka uplatnit skutečné výdaje a u druhého poměrnou část paušálních výdajů na dopravu.
- V průběhu zdaňovacího období nelze měnit způsob uplatnění paušálního výdaje na dopravu na způsob uplatnění výdajů ve skutečné výši a naopak (poplatník nemůže například zvolit výhodnější paušál na dopravu v měsíci s malým počtem ujetých km a naopak uplatnit výdaje ve skutečné výši v měsíci s velkým počtem ujetých km).
- V měsíci pořízení a v měsíci vyřazení silničního motorového vozidla je možné poměrné uplatnění paušálního výdaje na dopravu.
- Součástí paušálního výdaje na dopravu je i krátkodobé parkovné při pracovní cestě.

- Dlouhodobý pronájem parkovacích míst například v místě PZS nebo sídla společnosti je daňově uznatelným výdajem.

- Pozor na následující situaci! PZS si pořídil na úvěr osobní automobil, přitom došlo v tomto období k převodu vlastnictví těchto automobilů z PZS na banku v důsledku zajištění závazku převodem práva na věřitele. Protože PZS současně uzavřel s bankou smlouvu o výpůjčce tohoto automobilu na dobu zajištění závazku převodem práva, může uplatnit daňové odpisy.

- PZS by chtěl za toto období také uplatnit paušální výdaj na dopravu podle § 24 odst. 2 písm. z) ZDP. Bohužel, PZS takto postupovat nemůže, protože paušální výdaj na dopravu lze uplatnit pouze u vozidel vlastních nebo v nájmu. PZS automobil sice původně vlastnil, ale po převodu vlastnictví na banku v důsledku zajišťovacího převodu práva jej vlastnit přestal a v příslušném zdaňovacím období jej nemá ani v nájmu. Smlouva o výpůjčce není smlouvou o nájmu, protože touto smlouvou vznikne PZS jako vypůjčitelu právo automobil po příslušném zdaňovacím období bezplatně užívat.

- Obdobná je situace i v případě leasingu. PZS není vlastníkem ani nájemcem.

Koncesionářské poplatky

Povinnost hradit tyto poplatky je dána zákonem číslo 348/2005 Sb., o rozhlasových a televizních poplatcích.

V zásadě lze říci, že poplatníkem je každý, kdo vlastní rozhlasový přijímač, případně televizní přijímač.

Poplatky jsou příjmem Českého rozhlasu, resp. České televize.

Měsíční výše rozhlasového poplatku činí 45 Kč, měsíční výše televizního poplatku činí 100 Kč.

Jste ve zdravotnictví podnikatelem, živnostníkem nebo vlastníte firmu? Podnikáte na IČO nebo ŽL? Jezdíte se svými vozidly převážně v tuzemsku? Pak máme právě pro Vás tu nejlepší volbu!

Slevová palivová karta MOL GOLD PREPAID od MediPool

Zaregistrujte se jako člen našeho věrnostního programu MediPool a požádejte zdarma o předplacenou palivovou kartu od společnosti MOL ČR. S ní získáte výjimečnou možnost nakupovat paliva za neveřejné, speciální ceny pouze pro členy MediPool.

Jako držitel palivové karty od MediPool můžete i Vy tankovat za:

- speciální plošné ceny,
- s doplňkovou slevou pro člena programu MediPool
- Vaše sleva může dosáhnout v některých případech oproti ceně na totemu (stojanu) v souhrnu až 5,- Kč/litr PHM!

Proč palivovou kartu MOL GOLD PREPAID?

- nakoupíte paliva v celé síti MOL ČR za výhodné a jednotné ceny místo stojanových (totemových); jde o speciální plošné ceny z kartového ceníku, který není pro běžného spotřebitele dostupný
- skupina MOL v ČR provozuje druhou největší síť čerpacích stanic s 306 čerpacími stanicemi (po akvizici sítí Agip, PapOil a Slovnaft)
- paliva nabízená v síti MOL dlouhodobě vykazují vynikající výsledky v testech kvality
- získáte možnost kompletní správy Vašich karet on-line prostřednictvím virtuálního kartového centra, ať už se momentálně nacházíte kdekoli na cestách
- nakupujete paliva za kartové ceníkové ceny minus sleva; při platbě kartou na čerpací stanici je zákazníkovi účtována totemová cena a sleva se vrací na kartu (kartový účet) zpětně
- za používání karty Vám nejsou účtovány žádné poplatky a nemusíte plnit žádné odběrní limity

Nepotřebujete hotovost

- už žádné desítky mizejících účtenek z termotiskárny, standardně jsou nákupy placené kartami účtovány měsíční souhrnnou fakturou, jako držitel karty obdržíte potvrzení o použití karty na čerpací stanici (nedaňový dodací list)
- sníží se Vám peněžní toky a také administrativní náklady ve Vašem podnikání, náklady na PHM jsou transparentnější a lépe regulovatelné
- získáte výhodu plné kontroly nákladů formou dobíjení kreditu na Vaší kartě – nabijete si měsíčně jen tolik, kolik chcete v budoucím období utratit a nastavením limitů na jednotlivých kartách můžete řídit i čerpání PHM svých pracovníků nebo členů rodiny

Máte zájem o kartu?

Zaregistrujte se jako člen našeho věrnostního programu MediPool na: www.medipool.cz/registrace/

a požádejte zdarma o palivovou kartu od společnosti MOL ČR na: www.medipool.cz/palivova-karta-medipool/

Budeme rádi, když nám zavoláte na infolinku, kde Vám naši pracovníci sdělí způsob objednání palivových karet nebo případně rádi zodpovědí Vaše dotazy každý pracovní den od 9:00 do 17:00 hod.:

Infolinka MediPool 606 607 706

Naším členům nabízíme i další výhodné produkty a služby. Chcete se dozvědět víc? Pokud ano, napište nám na e-mailovou adresu:

info@medipool.cz

Staňte se novým uživatelem předplacené tankovací karty MOL GOLD PREPAID od MediPool a využijte výhod, které jinde nenajdete!

Hrazení poplatku za rozhlasový přijímač umístěný v automobilu

Je-li rozhlasový nebo televizní přijímač příslušenstvím dopravního prostředku, poplatníkem je provozovatel dopravního prostředku. Poplatník, který je fyzickou osobou (nepodnikatel), platí rozhlasový poplatek z jednoho rozhlasového přijímače a televizní poplatek z jednoho televizního přijímače, a to i v případě, že jich vlastní, drží nebo z jiného právního důvodu užívá více, včetně rozhlasového nebo televizního přijímače, který je příslušenstvím jím provozovaného dopravního prostředku.

Pro určení povinnosti hradit poplatek za rozhlasový přijímač umístěný v automobilu je rozhodující, kdo je provozovatelem automobilu. Dle zákona č. 56/2001 Sb., o podmínkách provozu vozidel na pozemních komunikacích, je provozovatelem vozidla vlastník vozidla.

Pokud jde o vozidlo zahrnuté v obchodním majetku, je provozovatelem vozidla fyzická osoba – podnikatel.

Pokud v obchodním majetku není, je provozovatelem fyzická osoba – nepodnikatel.

Pokud tedy automobil je v obchodním majetku PZS, vzniká povinnost poplatek za přijímač hradit. Při nesplnění zákonných povinností (tedy neuhrazení poplatku za přijímač) je poplatník povinen zaplatit Českému rozhlasu kromě dlužných poplatků i přírůstek ve výši 5 000 Kč v případě, že tak učinil v souvislosti s placením rozhlasového poplatku. Přírůstek se platí za každý rozhlasový přijímač, za který nebyla splněna povinnost platit rozhlasový poplatek.

Shrnutí

PZS je povinen hradit poplatek za každý přijímač, který má ve zdravotnickém zařízení. V případě, že má automobil v obchodním majetku, je povinen hradit poplatek i za přijímač zabudovaný v automobilu.

Daňové a ekonomické posouzení některých variant prodeje osobního automobilu

Údajně nic neopotřebuje náš osobní automobil rychleji, než když si náš soused nebo kolega koupí nový. S určitou nadsázkou lze souhlasit, že rozhodnutí o pořízení nového osobního automobilu není v mnoha případech výsledkem racionálních úvah. Připusťme však, že rozhodnutí již padlo a že ne bezvýznamným důvodem nákupu má být i následné snížení daňové zátěže.

Předpokládejme vyřazení automobilu z obchodního majetku po pěti letech, tedy v okamžiku, kdy již bude mít nulovou zůstatkovou hodnotu, tj. že již bude zcela daňově odepsán. Samozřejmě může nastat i situace, že automobil ponecháme v podnikání a budeme jej dále pro podnikání používat a jako daňově uznatelné náklady budeme uplatňovat veškeré nabíhající náklady s jeho provozem. Tato varianta se jistě často vyskytuje, ale pro naše posuzování není důležitá, neboť rozhodnutí o způsobu vyřazení se pouze časově odsune a bude se pouze snižovat jeho tržní cena.

Pro úplnost je nutno konstatovat, že pokud automobil do obchodního majetku poplatníka zařazen nebyl, je jeho prodej od daně z příjmů osvobozen, pokud doba mezi jeho nabytím a prodejem přesáhla jeden rok. V našem případě byl tento časový test vždy splněn.

První varianta vyřazení osobního automobilu může být jeho prodej jako součást obchodního majetku poplatníka. Znamená to, že výnos z prodeje bude součástí daňového základu pro daň z příjmů fyzických osob podle § 7 zák. č. 586/92 Sb., o daních z příjmů v platném znění. Protože zůstatková hodnota v okamžiku prodeje byla nulová (automobil byl daňově zcela odepsán), nelze uplatnit proti příjmu z prodeje žádný daňový náklad.

V praxi to znamená, že náš skutečný příjem z prodeje po odpočtu daně z příjmů fyzických osob a sociálního a zdravotního pojištění (není uvažováno o pojistném na nemocenské pojištění, které je dobrovolné) bude představovat pouze zhruba 64 % z prodejní ceny automobilu. Po pravdě je však třeba přiznat, že tento způsob prodeje je spíše výjimečný.

Druhou, daleko častější variantou je vyřazení osobního automobilu z podnikání a teprve potom jeho následný prodej.

Tzn. že příjem z prodeje je samostatným základem daně podle § 10 z. č. 586/92 Sb., o daních z příjmů v platném znění. Tento postup má při současné platné daňové úpravě tu přednost, že z příjmů dle § 10 se neodvádí sociální a zdravotní pojištění a tyto příjmy se rovněž nezahrnují do posledně známé daňové povinnosti pro stanovení případných záloh na daň z příjmů. Čistý příjem z prodeje se tedy zvýší na 85 % z prodejní ceny osobního automobilu.

Předpokládali jsme, že mezi vyřazením automobilu a jeho prodejem uplynula doba kratší než pět let. Pokud by se prodej uskutečnil až po pěti letech od vyřazení z obchodního majetku, byl by podle § 4 odst. 1 písm. c) zákona č. 586/92 Sb., o daních z příjmů v platném znění, příjem z prodeje od daně osvobozen.

Závěr

Část věnovaná osobnímu automobilu zcela nepochybně neobsáhla všechny možné varianty, s nimiž se může PZS v souvislosti s provozem osobního automobilu setkat. Rovněž tak nezodpověděla všechny případné otázky, které si PZS v souvislosti s provozem osobního automobilu může položit. Přesto si dovoluji tvrdit, že základní informace jsou v ní obsaženy.

Specifika doporučuji řešit individuálně se zpracovatelem daňové evidence nebo účetnictvím, případně s daňovým poradcem.

*Ing. František Elis,
daňový poradce 0056*

> Změny náhrad cestovních výdajů s účinností od 1. ledna 2019

Dnem 1. ledna 2019 nabyla účinnosti nová vyhláška Ministerstva práce a sociálních věcí ze dne 19. prosince 2018, o změně sazby základní náhrady za používání silničních motorových vozidel a stravného a o stanovení průměrné ceny pohonných hmot pro účely poskytování cestovních náhrad, a to pod číslem 333/2018 Sb., a stejně tak i vyhláška Ministerstva financí ze dne 30. října 2018, o stanovení výše základních sazeb zahraničního stravného pro rok 2019, a to pod číslem 254/2018 Sb. Citovaná vyhláška Ministerstva práce a sociálních věcí současně zrušila vyhlášku č. 463/2017 Sb. a citovaná vyhláška Ministerstva financí vyhlášku č. 401/2017 Sb.

Sazby stravného pro kalendářní rok 2019

Pro tuzemské pracovní cesty mění shora citovaná vyhláška MPSV sazby stravného pro zaměstnance zaměstnavatele, který není uveden v § 109 odst. 3 (tj. pro zaměstnance zaměstnavatele v podnikatelské sféře) shora citovaného zákoníku práce v jeho § 163 odst. 1 ve svém ustanovení § 2 a pro zaměstnance zaměstnavatele, který je uveden v § 109 odst. 3 (tj. pro zaměstnance zaměstnavatele v rozpočtové nebo státní správě) téhož zákoníku práce v jeho § 176 odst. 1 ve svém § 3, takto:

Ve zmíněném § 2 je nově stanoveno, že za každý kalendářní den pracovní cesty přísluší zaměstnanci stravné podle § 163 odst. 1 zákoníku práce nejméně ve výši

- a) **82 Kč**, trvá-li pracovní cesta 5 až 12 hodin,
- b) **124 Kč**, trvá-li pracovní cesta déle než 12 hodin, nejdéle však 18 hodin,
- c) **195 Kč**, trvá-li pracovní cesta déle než 18 hodin.

Ve zmíněném § 3 je pak také nově stanoveno, že za každý kalendářní den pracovní cesty přísluší zaměstnanci stravné podle § 176 odst. 1 zákoníku práce ve výši

- a) **82 Kč až 97 Kč**, trvá-li pracovní cesta 5 až 12 hodin,
- b) **124 Kč až 150 Kč**, trvá-li pracovní cesta déle než 12 hodin, nejdéle však 18 hodin,
- c) **195 Kč až 233 Kč**, trvá-li pracovní cesta déle než 18 hodin.

Sazba základní náhrady za používání silničních motorových vozidel

V téže vyhlášce MPSV stanovena tato sazba v jejím § 1. Jde konkrétně o to, že sazba základní náhrady za 1 km jízdy podle § 157 odst. 4 zákoníku práce činí nejméně u

- a) **jednostopých vozidel a tříkolek 1,10 Kč**,
- b) **osobních silničních motorových vozidel 4,10 Kč**.

To prakticky znamená, že nová právní úprava sazby základní náhrady pro tento kalendářní rok, tj. rok 2019, se mění pouze pro osobní silniční motorová vozidla. U nákladních automobilů, autobusů a traktorů činí nejméně 8,20 Kč, tj. nejméně dvojnásobnou výši základní sazby platné pro osobní silniční motorová vozidla, jak je stanoveno v § 157 odst. 5 zákoníku práce. Samozřejmě že u zaměstnavatelů v rozpočtové nebo státní správě jsou tyto sazby základní náhrady závazné, a to na základě § 175 zákoníku práce.

Výše průměrné ceny za 1 litr pohonné hmoty podle § 158 odst. 3 věty třetí zákoníku práce nově činí na základě § 4 nové shora citované vyhlášky

- a) **33,10 Kč** u benzínu automobilového 95 oktanů,
- b) **37,10 Kč** u benzínu automobilového 98 oktanů,
- c) **33,60 Kč** u motorové nafty.

Příklad 1

Zaměstnanec použil ke služební cestě vlastní vozidlo, ale nemá doklad o nákupu PHM. Vozidlo jezdí na LPG.

Průměrná cena pro LPG není nikde vyhlášována. Podmínky pro používání soukromých silničních motorových vozidel při pracovních cestách zaměstnanců upravuje a stanoví ustanovení § 157 a § 158 zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce, ve znění pozdějších předpisů. Způsob výpočtu náhrady za spotřebovanou pohonnou hmotu upravuje ustanovení zmíněného § 158, a to jeho odstavce 2, 3 a 4. Zde je jednoznačně stanoveno, že náhradu za spotřebovanou pohonnou hmotu určí zaměstnavatel násobkem ceny pohonné hmoty a množství spotřebované pohonné hmoty, což prakticky obecně znamená výpočtem za pomoci ceny pohonné hmoty a údajů o spotřebě pohonné hmoty vozidla uvedených ve velkém technickém průkazu vozidla (protože žádné vozidlo není schopno měřit spotřebu pohonné hmoty pro každou konkrétní pracovní cestu zvlášť).

Dále je stanoveno, že cenu pohonné hmoty prokazuje zaměstnanec dokladem o nákupu, ze kterého je patrná souvislost s pracovní cestou, a jestliže zaměstnanec hodnověrným

způsobem cenu pohonné hmoty zaměstnavateli neprokáže, použije zaměstnavatel pro určení výše náhrady průměrnou cenu příslušné pohonné hmoty stanovenou prováděcím právním předpisem vydaným podle § 189, tj. vyhláškou Ministerstva práce a sociálních věcí, kterou je pro kalendářní rok 2019 vyhláška č. 333/2018 Sb.

Jestliže technický průkaz použitého vozidla potřebné údaje neobsahuje, vznikne zaměstnanci právo na náhradu výdajů za spotřebované pohonné hmoty pouze tehdy, pokud spotřebu pohonné hmoty prokáže technickým průkazem vozidla shodného typu se shodným objemem válců nebo si nechá údaje stanovit autorizovanou zkušební motorizovaných vozidel. A shodný postup platí i pro změnu používané pohonné hmoty, to znamená z benzínu na plyn, pokud se takové soukromé vozidlo používá pro pracovní účely, tedy i pracovní cesty.

Příklad 2

Zaměstnanec s. r. o. bude v průběhu února 2019 vyslán na tuzemskou pracovní cestu a se souhlasem zaměstnavatele použije soukromé silniční motorové vozidlo ve smyslu ustanovení § 157 odst. 3 zákoníku práce.

V ustanovení § 157 odst. 3 zákoníku práce je jasně stanoveno, že použije-li zaměstnanec na žádost zaměstnavatele silniční motorové vozidlo, s výjimkou vozidla poskytnutého zaměstnavatelem, přísluší mu za každý 1 km jízdy sazba základní náhrady a náhrada výdajů za spotřebovanou pohonnou hmotu.

Zaměstnanec může použít soukromé silniční motorové vozidlo kohokoliv, nejménom svoje, pouze nemůže použít vozidlo svého zaměstnavatele, kterým by byl podnikatel-osoba samostatně výdělečně činná. Nové sazby základní náhrady a průměrné ceny pohonných hmot stanoví s účinností od 1. ledna 2019 vyhláška Ministerstva práce a sociálních věcí č. 333/2018 Sb.

Jestliže bude chtít zaměstnanec počítat po návratu z pracovní cesty náhradu za spotřebovanou pohonnou hmotu s cenou pohonné hmoty, za jakou ji skutečně nakoupil, musí k předmětnému vyúčtování připojit doklad o nákupu, ze kterého je patrná souvislost s pracovní cestou. Dokonce bude-li prokazovat cenu pohonné hmoty více doklady o jejím nákupu, ze kterých je patrná souvislost s pracovní cestou, vypočítá se cena pohonné hmoty pro určení výše náhrady aritmetickým průměrem zaměstnancem prokázaných cen. Jestliže však zaměstnanec hodnověrným způsobem cenu pohonné hmoty zaměstnavateli neprokáže, použije zaměstnavatel pro určení výše náhrady průměrnou cenu příslušné pohonné hmoty stanovenou prováděcím právním předpisem vydaným podle § 189 zákoníku práce, tj. vyhláškou Ministerstva práce a sociálních věcí č. 333/2018 Sb.

Tento postup vyplývá z ustanovení § 158 odst. 3 zákoníku práce.

Náhradu za spotřebovanou pohonnou hmotu určí zaměstnavatel podle ustanovení § 158 odst. 2 zákoníku práce násobkem ceny pohonné hmoty a množství spotřebované pohonné hmoty. Spotřebu pohonné hmoty silničního motorového vozidla bude zaměstnavatel i nadále vypočítávat z údajů o spotřebě uvedených v technickém (tj. velkém) průkazu použitého vozidla, které je zaměstnanec povinen zaměstnavateli předložit (tj. k nahlédnutí, nikoliv k fotografování – předmětný technický průkaz si může zaměstnavatel ořídit pouze se souhlasem zaměstnance, a to vzhledem k zákonu o ochraně osobních dat). Jestliže technický průkaz vozidla tyto údaje neobsahuje, přísluší zaměstnanci náhrada výdajů za pohonné hmoty, jen pokud spotřebu pohonné hmoty prokáže technickým průkazem vozidla shodného typu se shodným objemem válců.

Současně je přímo v zákonném textu dále stanoveno, že při určení spotřeby pohonné hmoty použije zaměstnavatel údaj o spotřebě pro kombinovaný provoz podle norem Evropské unie.

To prakticky znamená, že obsahuje-li technický průkaz použitého vozidla tento údaj, počítá se náhrada za spotřebovanou pohonnou hmotu pouze s tímto údajem (tj. ten třetí středně vysoký) a nepočítá se už aritmetický průměr. Není-li však tento údaj (pro kombinovaný provoz) v technickém průkazu uveden, vypočítá zaměstnavatel spotřebu pohonné hmoty vozidla i nadále aritmetickým průměrem z údajů v technickém průkazu uvedených.

Tato pravidla jsou stanovena v ustanovení § 158 odst. 3 a odst. 4 zákoníku práce.

Údaje o spotřebě pro kombinovaný provoz jsou uváděny do technických průkazů vozidel zhruba od konce roku 2005.

Základní sazby zahraničního stravného

Nová vyhláška Ministerstva financí o stanovení výše základních sazeb zahraničního stravného pro rok 2019 pod číslem 254/2018 Sb. nabyla účinnosti dnem 1. ledna 2019.

Vyhláška přináší ve výši základních sazeb pouze 9 změn.

A) Zvýšení:

Argentina z 45 USD na 50 USD
Mauritánie z 35 EUR na 40 EUR
Myanmar (Barma) z 45 USD na 50 USD
Nizozemsko z 45 EUR na 50 EUR
Polsko z 35 EUR na 40 EUR
Saudská Arábie z 40 EUR na 45 EUR
Senegal z 40 EUR na 45 EUR
Sýrie z 40 EUR na 45 EUR

B) Snížení:

Konžská demokratická republika (Kinshasa) z 60 USD na 50 EUR

Závěrem doporučuji, aby si čtenáři všechny uvedené změny potvrdili citovnými vyhláškami.

*JUDr. Marie Salačová,
odbornice v oblasti pracovního práva
(převzato z časopisu Národní pojištění)*

> Výpočet cestovních náhrad za zahraniční pracovní cestu

Jsme společnost s ručením omezeným a náš jednatel jel na třídní pracovní cestu do Německa. Jel vlastním autem s náhradou kilometrového. Současně mu bylo přiznáno i kapesné ve výši 30 %. V průběhu jednání druhého dne mu byl poskytnut bezplatně oběd. Jednatel vyjel první den z Prahy v 10.30 a vrátil se třetí den ve 20.30. Prosím o radu, vůbec nevím, jaké cestovní náhrady mu náležejí.

Náhrady cestovních výdajů při pracovních cestách zaměstnanců upravuje sedmá část zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce, ve znění pozdějších předpisů. V souvislosti s tím je třeba podotknout, že při několikadenních pracovních cestách se každý kalendářní den počítá samostatně.

Základní sazby zahraničního stravného stanoví pro kalendářní rok 2019 vyhláška Ministerstva financí č. 254/2018 Sb., přičemž základní sazba zahraničního stravného pro Německo pro kalendářní rok 2019 činí 45 EUR.

Vůči jednatelem společnosti s ručením omezeným se předmětná úprava zákoníku práce uplatňuje prostřednictvím § 6 odst. 1 a 2 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů. Jednatel společnosti s ručením omezeným se tím dostává do postavení zaměstnance.

Náhrady cestovních výdajů přísluší v daném případě v následující výši:

1. den:

odjezd z Prahy v 10.30 hod. – přechod česko-německé státní hranice ve 12.15 h. Cesta po území ČR trvala 1 hodinu 45 minut, a tedy nenáleží tuzemské stravné (neboť cesta v ČR netrvala alespoň 5 hodin).

Pobyt v Německu trval od 12.15 hod. do 24.00 hod., tj. 11 hodin 45 minut, a tedy přísluší zahraniční stravné z pracovní cesty trvající 12 hodin a méně, avšak alespoň 1 hodinu, a to ve výši 1/3 základní sazby – tedy 1/3 z 45 EUR, tj. 15 EUR;

2. den:

celý den v Německu, tj. doba strávená mimo území ČR trvala v kalendářním dni déle než 18 hodin – přísluší zahraniční stravné v plné výši základní sazby, tedy 45 EUR.

Přiznané zahraniční stravné musí být sniženo za 1 bezplatně poskytnuté jídlo (oběd) o 25 % podle § 170 odst. 5 písm. c) shora citovaného zákoníku práce, tj. 45 EUR – 25 % = 45 – 11,25 = 33,75 EUR;

3. den:

zaměstnanec vyjel z Německa v 16.45 h. – přechod německo-české státní hranice v 18.30 hodin.

Pobyt v Německu trval od 0.00 do 18.30, a tedy přísluší zahraniční stravné z pracovní cesty trvající déle než 18 hodin v kalendářním dni ve výši základní sazby, tj. 45 EUR.

Cesta po území ČR (ze státní hranice do Prahy) trvala 2 hodiny (od 18.30 do 20.30 hodin), a tedy ani v tomto kalendářním dni nenáleží tuzemské stravné.

Celkem při této zahraniční pracovní cestě přísluší zaměstnanci zahraniční stravné ve výši:

15 + 33,75 + 45 = 93,75 EUR.

Při zahraniční pracovní cestě je možné fakultativně (dobrovolně) zaměstnanci přiznat také kapesné (na krytí nutných vedlejších výdajů osobního charakteru) podle § 180 shora citovaného zákoníku práce (poskytovaného zaměstnanci podle § 170 odst. 3 zákoníku práce).

Pozor však na to, že kapesné se počítá ze zahraničního stravného vypočítaného podle skutečné doby pobytu v zahraničí (jak přímo vyplývá ze samotného znění zmíněného ustanovení § 180, tedy před případným snížením z důvodu poskytnutí bezplatného jídla. V daném případě by náleželo zahraniční stravné, kdyby nebylo snižováno za bezplatně poskytnuté jídlo, ve výši 105 EUR (15+45+45).

Z této částky tedy kapesné přiznané ve výši 30 % činí 31,50 EUR.

Dále přísluší zaměstnanci náhrada za použití silničního motorového vozidla.

Zaměstnanec vykonával pracovní cestu, samozřejmě se souhlasem zaměstnavatele, svým silničním motorovým vozidlem zn. Octavie s obsahem 2 l.

Náhrada za použití silničního motorového vozidla za každý 1 km jízdy činí podle § 157 odst. 3 zákoníku práce sazbu základní náhrady a náhradu za spotřebovanou pohonnou hmotu.

Zaměstnanci bude tedy náležet sazba základní náhrady za každý 1 km jízdy, která činí v letošním roce 2019 nejméně 4,10 Kč podle vyhlášky Ministerstva práce a sociálních věcí č. 333/2018 Sb. (§ 157 odst. 4 zákoníku práce) a náhrada za spotřebovanou pohonnou hmotu, která se počítá za pomoci spočítaného průměru z údajů o spotřebě uvedených ve velkém technickém průkazu použitého vozidla (ale to pouze v tom případě, kdyby v technickém průkazu nebyly uvedeny údaje podle předpisu Evropské unie, protože kdyby tam byl uveden předpis EU, náhrada by se počítala pouze s třetím údajem pro tzv. kombinovaný provoz – viz § 158 odst. 4 poslední a předposlední věta zákoníku práce).

V našem případě není v technickém průkazu uveden předpis EU, a proto se bude počítat průměr z uvedených údajů, tj. 5,3 – 4,3 – 4,6 – tedy 4,73.

Doložená cena nakoupené pohonné hmoty je 31,30 Kč/1 l.

Náhrada za spotřebovanou pohonnou hmotu za 1 km jízdy tedy činí:

$$(31,30 \times 4,73) : 100 = 148,049 : 100 = 1,48049 = 1,48 \text{ Kč.}$$

Sazba základní náhrady je přiznána ve výši 4,10 Kč/1 km.

Náhrada za použití silničního motorového vozidla v tomto případě za 1 km jízdy činí 1,48 + 4,10 = 5,58 Kč.

Zaměstnanec ve vyúčtování pracovní cesty uvedl, že ujel 420 km, a žádal úhradu za spotřebovanou pohonnou hmotu v české měně 5,58 x 420 = 2343,60 Kč.

Celkově z této zahraniční pracovní cesty zaměstnanci (jednateli) přísluší zahraniční stravné a kapesné v částce 125,25 EUR (93,75 EUR + 31,50 EUR) a 2 343,60 Kč (5,58 Kč x 420 Kč) jako náhrada za použití silničního motorového vozidla.

*JUDr. Marie Salačová,
odbornice v oblasti pracovního práva
(převzato z časopisu Národní pojištění)*

**Písemná právní,
daňová
a administrativní
poradna
pro předplatitele
časopisu
Informace
pro lékařské praxe
v roce 2019
ZDARMA!**

> Odcizení vozidla na parkovišti

Kdy platíte jen za místo k parkování a kdy též za ostrahu? Co všechno musí být splněno, aby šlo o hlídané parkoviště s odpovědností provozovatele za škodu na vozidle?

Jak se změnila situace podle nového občanského zákoníku od 1. 1. 2014?

Občan zažaloval okresní město provozující placené oplocené parkoviště o náhradu škody za odcizené vozidlo.

Občan dne 6. 3. 2014 v 6:11 hod. zaparkoval na placeném parkovišti charakteru P+R své osobní motorové vozidlo a téhož dne v 16:40 hod. zjistil jeho ztrátu. To se může stát každému z nás. Jaká máme práva, možnosti, zda a kdy máme nárok na odškodnění, vysvětlil Nejvyšší soud ČR v rozsudku spis. zn. 25 Cdo 5758/2015, ze dne 20. 10. 2016.

Právní úprava

Podle ust. § 2945 odst. 1 nového občanského zákoníku (o. z.) je-li s provozováním nějaké činnosti zpravidla spojeno odkládání věcí a byla-li věc odložena na místě k tomu určeném nebo na místě, kam se takové věci obvykle ukládají, nahradí provozovatel poškození, ztrátu nebo zničení věci tomu, kdo ji odložil, popřípadě vlastníku věci. Stejně nahradí škodu provozovatel hlídaných garáží nebo zařízení podobného druhu, jedná-li se o dopravní prostředky v nich umístěné a o jejich příslušenství.

Tato úprava zakládá objektivně danou povinnost hradit škodu na věcech odložených při využívání služeb či nabízených aktivit, s jejichž povahou je obvykle spojena dočasná ztráta faktické dispozice s věcí ze strany vlastníka, který je adresátem takových činností.

Odpovědnou osobou je provozovatel, jemuž zákon ukládá povinnost hradit škodu bez ohledu na protiprávnost a zavinění (jde o tzv. odpovědnost za výsledek),

jsou-li naplněny zákonem stanovené kvalifikované okolnosti, tedy že na věci odložené v místě k tomu určeném (případně pro odkládání obvyklém) vznikla škoda ztrátou, zničením či poškozením.

Obdobně konstruovaná povinnost hradit škodu na vozidlech a jejich příslušenství dopadá na provozovatele hlídaných garáží a zařízení podobného druhu, jestliže ze zařízení příslušného typu bylo odcizeno tam umístěné vozidlo nebo bylo poškozeno.

Nejde ovšem o všechna parkoviště, garáže či jiné parkovací plochy, nýbrž jen o taková, která slouží k umístění dopravních prostředků s garancí jejich střežení ze strany provozovatele. Není přitom významné, jaký způsob střežení provozovatel zvolí a zda jej nakonec skutečně vykonává, rozhodující je, zda právě takovou službu nabízí a klient jeho nabídku přijme. K povinnosti střežit vozidlo se provozovatel parkoviště může zavázat smlouvou, začasťte uzavíranou i konkludentně pouhým umístěním vozidla na určitém místě, **lze-li ovšem dovodit, že doplňková služba spočívající v ostraze byla nabídnuta a přijata. Hlídanými parkovišti tedy nejsou automaticky jakákoliv parkoviště, kde se umístění vozidla zpoplatňuje; pokud se s ostrahou nepočítá, je úhrada parkovného plněním za krátkodobý pronájem parkovací plochy (místa).** Na tom nic nemění ani okolnost, že se poplatek může vybírat pomocí mechanických prostředků, kde závora na výjezdu není prvkem ostrahy vozidel, nýbrž součástí výběrného systému.

Smysl a charakter P+R parkovišť

Mezi stranami sporu bylo nesporné, že parkoviště, z něž bylo zřejmě odcizeno vozidlo, je celé ohraničeno plotem, přičemž vjezd a odjezd je zajištěn závorovým systémem a nachází se zde mobilní buňka. Nabídka či údaj, že jsou zde umístěna vozidla střežena, se na parkovišti ani v jeho okolí nenachází.

Parkoviště je vedeno a na místě označeno anglickou zkratkou P+R (park and ride, tj. zaparkuj a jeď), což značí, že slouží především návštěvníkům města k zaparkování vozidel mimo centrum, do něž již použijí prostředků hromadné dopravy.

Smyslem takových parkovišť je omezení dopravy ve vnitřních částech města, proto jsou zpravidla provozována samotnými městy či jimi zřízenými subjekty a jde vlastně o jakýsi systém kombinované přepravy s návazností individuální automobilové dopravy na veřejnou hromadnou dopravu.

Tomu může odpovídat i motivačně nízká cena parkovného (někdy zahrnující i jízdné hromadnými prostředky městské dopravy), takže poukaz žalovaného města na nízkou částku 20 Kč denně ještě charakter parkoviště provozovaného městem nevysvětluje.

Není totiž vyloučeno, aby taková parkoviště byla zároveň i střežena a aby pak měla charakter parkoviště hlídaného, s nímž se pojí zpřísněný typ povinnosti provozovatele hradit škodu na umístěných vozidlech. V každém případě je u parkovišť typu P+R zřejmé, že nejsou obvykle koncipována bez dalšího jako parkoviště střežená a že by snad již z jejich povahy samotné plynul prvek zabezpečení vozidel před vznikem škody.

Je tedy zřejmé, že v době parkování žalobcova vozidla nebylo parkoviště P+R střeženo, žalovaný zde ostrahu ani neprovozoval, ani takovou službu nenabízel.

Spornou tak zůstala otázka, zda předmětné parkoviště může naplnit kvalifikaci podle ust. § 2945 o. z. tím, že by vzhledem ke všem okolnostem mohl občan nabytí dojmu, že se o střežené parkoviště jedná, to vše posuzováno optikou ust. § 4 odst. 1 o. z., podle něž se má za to (vyvratitelná domněnka), že každá svéprávná osoba má rozum průměrného člověka i schopnost užívat jej s běžnou péčí a opatrností a že to každý od ní může v právním styku očekávat.

Ochranné prvky (plot, závor) ještě nesvědčí o tom, že je parkoviště hlídané

Popsaná povaha P+R parkovišť je všeobecně známa a ani při posouzení situace na předmětném parkovišti nelze dospět k jinému závěru, než jaký učinily soudy nižších stupňů, které žalobě nevyhověly, že z pohledu průměrné osoby (ust. § 4 odst. 1 o. z.) nevykazovalo zařízení provozované žalovaným městem znaky hlídaného parkoviště.

Oplocení spolu se systémem automatických závor napojených na výběrný systém má sice určité ochranné prvky, ovšem slouží především tomu, aby zabránilo odjezdu bez zaplacení parkovného, případně libovolnému vstupu osob na parkovací plochu, nikoliv již tomu, aby zabránilo odcizení vozidla.

K tomuto závěru dospěla i judikatura NS ČR podle předchozí právní úpravy, která v tomto směru byla prakticky shodná:

Objektivní odpovědnost provozovatele podle ust. § 435 zákona zrušeného zákoníku práce **přicházela do úvahy jen tehdy, disponuje-li provozovatel zařízením způsobným zajistit ostrahu vozidel a zároveň tomu odpovídající kvalifikovanou činnost nabízí a provozuje.**

Ani mobilní buňka umožňující přítomnost personálu ještě neznačí, že je zde obsluha střežící vozidla.

Z prosté přítomnosti mobilní buňky na parkovišti bez přítomnosti hlídače nelze tedy vyvodit závěr o hlídání parkoviště, který by vedl ke zpřísněné povinnosti k náhradě škody podle § 2945 o. z.

V provozním řádu parkoviště se výslovně uvádí, že se neodpovídá za škody vzniklé během parkování vozidla.

I když provozovatel není oprávněn jednostranným prohlášením svou povinnost hradit škodu vyloučit, ukládá-li mu ji zákon, na druhé straně nemá zákonnou povinnost (a v daném případě ani povinnost smluvní) parkoviště střežit, takže zmíněné sdělení lze v souhrnu všech dalších okolností považovat za nepříliš šťastně formulovanou, nicméně jednoznačně vyznívající informaci o tom, že parkoviště není provozováno jako hlídané (mezi tímto sdělením a skutečně realizovaným způsobem není žádný rozpor).

Kromě toho provozní řád výslovně uvádí, že parkovné je pouze cenou za pronájem parkovací plochy.

Z uvedeného je zřejmé, že žalovaný žádným způsobem nedeklaroval ostrahu parkoviště, prvky přítomné na předmětném parkovišti nelze považovat za kvalifikované zabezpečení ve smyslu § 2945 o. z. a nebylo shledáno, že by žalobce vzhledem ke všem těmto okolnostem měl relevantní důvod domnívat se něco jiného. Lze proto uzavřít, že předmětné P+R parkoviště, z něž bylo odcizeno vozidlo, nebylo parkovištěm hlídaným.

Žalované město jako jeho provozovatel proto nemá objektivně danou přísnou povinnost hradit škodu na vozidle podle ust. § 2945 o. z.

*Richard W. Fetter,
právník zabývající se pracovním
a občanským právem*

> Zdravotní způsobilost k řízení motorových vozidel

V poslední době je často mediálně komentována otázka zdravotní způsobilosti zejména věkově starších řidičů motorových vozidel k řízení vozidla. Podnětem k této mediální diskusi byly případy, kdy zejména řidiči starší 80 let v některých případech omylem zajeli do protisměru v dálničním provozu a v jízdě pokračovali po určitou dobu, čímž ohrozili další účastníky silničního provozu. Kritizováno bylo rovněž nesplnění slibu ministra dopravy o tom, že Ředitelství silnic a dálnic lépe označí místa, kudy by bylo možno vjet na dálnici do protisměru, což se do současné doby nestalo.

Zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu), v ustanovení § 84–86 stanoví podmínky zdravotní způsobilosti k řízení motorových vozidel. Zdravotní způsobilost k řízení motorových vozidel se rozumí tělesná a duševní schopnost k řízení motorových vozidel. Zdravotní způsobilost posuzuje a posudek o zdravotní způsobilosti vydává posuzující lékař na základě žádosti žadatele o řidičské oprávnění nebo držitele řidičského oprávnění, výsledků lékařské prohlídky a dalších odborných vyšetření. Zákon výslovně stanoví, že zdravotně způsobilý k řízení motorového vozidla není ten, kdo má poruchy chování způsobené závislostí na alkoholu nebo jiných psychoaktivních látkách podle posudku o zdravotní způsobilosti.

Posuzujícím lékařem je lékař se způsobilostí v oboru všeobecné praktické lékařství nebo v oboru praktický lékař pro děti a dorost registrujícího poskytovatele ambulantní zdravotní péče, tedy tzv. registrující poskytovatel. Dále posuzujícím lékařem zejména v případě, že řízení motorových vozidel probíhá jako výkon povolání v pracovním poměru, je lékař poskytovatele pracovně-lékařských služeb. Dále to může být lékař kteréhokoliv poskytovatele ambulantní zdravotní péče v oboru všeobecné praktické lékařství nebo praktické lékařství pro děti a dorost, jde-li o posuzovanou osobu, která nemá svého registrujícího poskytovatele nebo poskytovatele pracovně-lékařských služeb.

Pokud osoba nemá registrujícího poskytovatele, musí posuzující všeobecný praktický lékař vyloučit nemoci, vady nebo stavy, které vylučují nebo podmiňují zdravotní způsobilost k řízení motorových vozidel. Tyto podrobnější podmínky, zejména vady, které vylučují nebo omezují způsobilost k řízení motorových vozidel, stanoví prováděcí předpis. V současné době je to vyhláška č. 277/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Posuzující lékař v posudku o zdravotní způsobilosti musí uvést jednoznačný závěr, zda žadatel o řidičské oprávnění nebo držitel řidičského oprávnění je zdravotně způsobilý k řízení motorových vozidel bez omezení nebo zdravotně způsobilý k řízení motorových vozidel s podmínkou, případně zdravotně nezpůsobilý k řízení motorových vozidel.

Pokud je posuzovaná osoba způsobilá k řízení motorových vozidel s podmínkou, je třeba uvést důvod a to, jaká je podmínka zdravotní způsobilosti k řízení motorových vozidel (například oční porucha a povinnost nosit při řízení motorových vozidel brýle). Pokud je posuzovaná osoba nezpůsobilá k řízení motorových vozidel, je posuzující lékař povinen uvést i důvod této nezpůsobilosti ve svém posudku.

Jako každý lékařský posudek podléhá i posudek o způsobilosti k řízení motorových vozidel možnosti přezkoumání, pokud takové přezkoumání iniciuje posuzovaná osoba a orgánem příslušným k přezkoumání lékařského posudku

o způsobilosti k řízení motorových vozidel je příslušný krajský úřad. Pokud posuzovaná osoba namítá nesprávnost závěrů lékařského posudku, pak zpravidla krajský úřad požádá o přezkoumání závěrů posuzujícího lékaře soudního znalce z příslušného oboru, případně nezávislou odbornou komisi. Na základě odborných podkladů pak vydá správní rozhodnutí, kterým buď rozhodnutí posuzujícího lékaře potvrdí, nebo jej zruší a vrátí k novému rozhodnutí, případně nahradí rozhodnutím vlastním.

Je-li držitel řidičského oprávnění podle posouzení zdravotní způsobilosti zdravotně způsobilý k řízení motorových vozidel s podmínkou, nebo je zdravotně nezpůsobilý k řízení motorových vozidel, oznámí posuzující lékař neprodleně tuto skutečnost obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností příslušnému podle obvyklého bydliště nebo místa studia žadatele o řidičské oprávnění nebo držitele řidičského oprávnění a zašle mu kopii posudku o zdravotní způsobilosti. Tuto povinnost má posuzující lékař i tehdy, pokud by s tím pacient nesouhlasil a **jejím splněním nemůže porušit ochranu osobních údajů nebo povinnou mlčenlivost.** Stejnou povinnost má i každý lékař, který pacienta ošetřuje nebo vyšetřuje a zjistí, že pacient je držitelem řidičského průkazu a jeho zdravotní stav vylučuje řízení motorových vozidel. Není však povinen zjišťovat a ověřovat, zda pacient, který se dostavil z jiného důvodu než k posouzení způsobilosti řídit motorová vozidla, je či není držitelem řidičského oprávnění.

Oznamovací povinnost obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností se neuplatní tehdy, pokud pro onemocnění přechodného rázu je držitel řidičského oprávnění pouze dočasně omezen nebo nezpůsobilý k řízení motorových vozidel pro onemocnění, které patrně pomine a poté bude opět pacient způsobilý motorová vozidla řídit.

V takovém případě není třeba a ani není namístě podávat obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností oznámení, že pacient, který je držitelem řidičského průkazu, dočasně pro přechodné onemocnění nemůže motorové vozidlo řídit. Je však zcela namístě o tom pacienta důrazně poučit a toto poučení zaznamenat do zdravotnické dokumentace. Zákon ani jiný právní předpis nestanoví, že by toto poučení musel pacient ve zdravotnické dokumentaci nebo v jiném dokumentu podepsat, lze však doporučit, aby lékař, který provede zápis o poučení pacienta, že pokud choroba trvá, nemůže až do uzdravení řídit motorová vozidla, nechal pacientovi tento zápis podepsat. Pokud by pacient posléze tvrdil, že lékař sice zápis provedl, ale s touto skutečností ho neseznámil, bude mít lékař důkaz o tom, že pacienta seznámil s tím, že po dobu trvání choroby nesmí řídit motorová vozidla a pacient tomu porozuměl a vzal to na vědomí. Toto se týká jak registrujícího všeobecného praktického lékaře případně praktického lékaře pro děti a dorost, tak každého posuzujícího lékaře. Obecnímu úřadu s rozšířenou působností se tedy hlásí pouze případy, kdy pacient trvale nebo dlouhodobě pozbyl způsobilost k řízení motorových vozidel, případně je způsobilý k jejich řízení pouze s podmínkou.

Rozhodnutí registrujícího všeobecného praktického lékaře nebo praktického lékaře pro děti a dorost musí vycházet z vyšetření a znalosti zdravotního stavu pacienta, a pokud posuzující lékař rozhodne o nezpůsobilosti řídit motorová vozidla, musí toto své rozhodnutí náležitě odůvodnit a mít patřičně podloženo.

Rozhodně nestačí „diskriminace věkem“, kdy pokud je pacient v pokročilém věku, lékař již z tohoto důvodu rozhodne o nezpůsobilosti řídit motorová vozidla, případně pacientovi nevydá posudek o způsobilosti.

Samozřejmě u pacientů v pokročilém věku je třeba dbát na důraznější a podrobnější zkoumání zdravotního stavu a je zcela legitimní, pokud si posuzující registrující praktický lékař vyžádá odborná vyšetření od specialistů, například od očního lékaře, neurologa, internisty apod.

Na základě těchto odborných vyšetření, které je žadatel o posudek povinen podstoupit dříve, než mu bude posudek vydán, pokud jej k tomu vyzve registrující praktický lékař, může pak posuzující lékař s klidným svědomím rozhodnout buď o způsobilosti, nebo o podmíněné způsobilosti, nebo nezpůsobilosti žadatele k řízení motorových vozidel a své rozhodnutí vždy dokáže dobře odůvodnit.

Samotná skutečnost, že pacient dosáhl určitého vyššího věku, kdy reakce člověka na různé situace jsou již automaticky zpomalené, nemůže být bez dalšího důvodem k tomu, aby lékař vydal posudek o nezpůsobilosti řídit motorová vozidla.

Pokud však pacient ve vysoce pokročilém věku žádá o posouzení způsobilosti k řízení motorových vozidel, je namístě vyžádat si příslušná odborná vyšetření od specialistů a rozhodovat na jejich základě.

Rozhodnutí o nezpůsobilosti řídit motorová vozidla se tedy nemůže opírat pouze o věk pacienta, ale o konkrétní důvody, které v řízení motorových vozidel pacientovi brání a které musí být rovněž v posudku výslovně uvedeny.

Lékaři se často obávají odpovědnosti za vydání potvrzení o způsobilosti řídit motorová vozidla zejména u věkově starších žadatelů pro případ, že způsobí dopravní nehodu.

Žádná automatická odpovědnost lékaře za to, že pacient způsobil i s ohledem na svůj zdravotní stav dopravní nehodu však neexistuje a neznám případ, kdy by lékař byl trestně stíhán, nebo jakkoliv řešen za to, že vydal pacientovi v dobré víře a po řádném vyšetření potvrzení o způsobilosti řídit motorové vozidlo.

Muselo by být výslovně prokázáno, že lékař měl a mohl vědět, že pacient v době, kdy posuzoval jeho zdravotní stav, není způsobilý k řízení motorových vozidel, zejména trpí některou chorobou či poruchou výslovně uvedených ve vyhlášce č 277/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Pokud toto posuzující lékař v době, kdy posuzoval zdravotní způsobilost pacienta, nevěděl, neměl o tom žádné informace a neměl důvod po tom pátrat, nemůže být odpovědný za to, že pacient způsobil dopravní nehodu, byť třeba pod vlivem zdravotního stavu.

Je všeobecně známo, že zdravotní stav každého člověka se soustavně mění a pacient, který byl před týdnem způsobilý řídit motorová vozidla, se může po týdnu stát nezpůsobilým z hlediska zdravotního stavu, což samozřejmě lékař nemůže předjímat.

Proto obava z případné odpovědnosti za to, že pacient, kterému jsme dali kladný posudek k řízení motorových vozidel, způsobil ze zdravotních důvodů dopravní nehodu, připadá v úvahu jen tehdy, pokud je prokázáno, že lékař výslovně porušil stanovené povinnosti, věděl o chorobě, která vylučovala způsobilost řidiče, a přesto v rozporu s právními předpisy potvrzení vydal.

Takové případy se v praxi ovšem nestávají.

*JUDr. Jan Mach,
advokát převážně zaměřený
na problematiku zdravotnictví*

> Důchodové pojištění v ČR

spolu s modelovými výpočty řádného starobního důchodu přiznaného v roce 2019

Pilířem finančního zabezpečení ve stáří je povinný, dávkově definovaný průběžný systém, který je upraven zákonem o důchodovém pojištění č. 155/1995 Sb., v platném znění. Účastník uvedeného systému má za podmínky získání potřebné doby důchodového pojištění a dovršení důchodového věku nárok na základní důchodovou dávku, kterou je řádný starobní důchod.

Podle údajů Ministerstva práce a sociálních věcí ČR (z pohledu agendy ČSSZ)¹ se v roce 2018 vybralo na důchodovém pojištění téměř 445,5 mld. Kč (včetně příslušenství) a celkové výdaje na všechny dávky důchodového pojištění činily necelých 423,5 mld. Kč (včetně záloh a současně bez výdajů na správu).

Saldo hospodaření systému důchodového pojištění (MPSV, ČSSZ) skončilo z uvedeného pohledu v přebytku ve výši 22 mld. Kč (bez odpočtu výdajů na správu).

Růst mezd a platů (tedy vyměřovacích základů) spolu s velmi nízkou mírou nezaměstnanosti pozitivně ovlivňuje uvedené saldo důchodového účtu, neboť z uvedeného pohledu bylo saldo: v roce 2016 schodkové –16,31 mld. Kč, v roce 2015 –33,54 mld. Kč, v roce 2014 –43,40 mld. Kč a v roce 2013 až –49,68 mld. Kč.

Otevřená data ČSSZ² uvádějí ve svých detailech řadu zajímavých statistických informací z důchodové oblasti.

Dozvíme se z nich, že v roce 2017 průměrná výše nově přiznaných řádných starobních důchodů při dosažení příslušného věku byla 13 620 Kč celkem, v případě mužů 14 634 Kč a v případě žen 12 402 Kč³.

Průměrný věk u těchto nově přiznaných řádných starobních důchodů činil v uvedeném roce 2017 celkem 61,663 roku, v případě mužů 62,963 roku a v případě žen pak 60,1 roku⁴. Zajímavý je rovněž údaj o průměrné délce pobírání řádného starobního důchodu, kdy celková doba v roce 2017 činila 24,2 let; v případě mužů 19,2 roku a v případě žen 27,9 roku⁵.

Za jakých podmínek lze v roce 2019 odejít do řádného starobního důchodu?

Pro jeho přiznání musí pojištěnec – žadatel o starobní důchod – splnit dvě podmínky:

- a) získat dobu pojištění nejméně 35 let a současně
- b) dosáhnout stanoveného věku, v případě mužů 63 let a 4 měsíce až 63 let a 6 měsíců pro muže narozené v období od 1. září 1955 do 30. června 1956.

V případě žen se důchodový věk odvozuje od počtu vchovaných dětí (viz § 32 zákona o důchodovém pojištění).

Tabulka č. 1: Stanovení věku pro řádný odchod do starobního důchodu v roce 2019 u žen dle počtu vchovaných dětí

Počet vchovaných dětí	Důchodový věk (datum narození)
0	63 let a 2 měsíce (1. ledna 1956 – 31. října 1956)
1	62 let a 2 měsíce (1. ledna 1957 – 31. října 1957)
2	61 let a 2 měsíce (1. ledna 1958 – 31. října 1958)
3 a 4	60 let a 2 měsíce (1. ledna 1959 – 31. října 1959)
5 a více	59 let a 2 měsíce (1. ledna 1960 – 31. října 1960)

Změny od 1. ledna 2019

Od uvedeného data se příjemcům důchodových dávek zvyšuje tzv. základní výměra, a to z částky 2 700 Kč na částku 3 270 Kč, tj. o 570 Kč⁶, kdy základní výměra činí 10 % tzv. průměrné mzdy vymezené zákonem o důchodovém pojištění⁷. K 31. prosinci 2018 činila základní výměra 9 % tzv. průměrné mzdy. Novela číslo 191/2018 Sb., kterou se změnil zákon o důchodovém pojištění, navýšila základní výměru o 1 procentní bod, tedy na 10 % zmíněné tzv. průměrné mzdy. Pokud by k uvedené změně zákona o důchodovém pojištění nedošlo, základní výměra by činila pouze 2 950 Kč, tj. o 320 Kč méně⁸. Tato změna tak s ohledem na valorizační mechanismus a s přihlédnutím k článku II bodu 1 Přechnodného ustanovení zákona číslo 191/2018 Sb. pro rok 2019 zvyšuje do budoucna solidaritu v důchodovém systému na úkor zásluhovosti (diferenciaci) důchodových dávek.

Poměr mezi nejvyššími a nejnižšími důchody se tímto sníží. Současně se procentní výměra důchodové dávky zvyšuje o 3,4 %.

Uvedenou novelou se také zvyšuje procentní výměra vypláceného důchodu o:

- a) 1 000 Kč měsíčně od splátky důchodu splatné v kalendářním měsíci, v němž poživatel důchodu dosáhl věku 85 let,
- b) 2 000 Kč měsíčně ode dne, v němž poživatel důchodu dosáhl věku 100 let.

Tabulka č. 2: Parametry pro výpočet nově vyměřené důchodové dávky pro rok 2019

Všeobecný vyměřovací základ za rok 2017	30 156 Kč
Přepočítací koeficient pro úpravu všeobecného vyměřovacího základu za rok 2017	1,0843
Redukční hranice pro stanovení výpočtového základu	
- první (činí 44 % průměrné mzdy vymezené zákonem o důchodovém pojištění)	14 388 Kč
- druhá (činí 400 % průměrné mzdy vymezené zákonem o důchodovém pojištění)	130 796 Kč
Výpočtový základ z osobního vyměřovacího základu (§ 16) se stanoví tak, že:	
- do částky první redukční hranice se počítá	100 %
- z částky nad první redukční hranicí do druhé redukční hranice se počítá	26 %
- k částce nad druhou redukční hranicí	se nepřihlíží
Výpočet procentuální výměry důchodu z výpočtového základu za jeden rok důchodového pojištění:	
- za celý rok důchodového pojištění bez účasti na důchodovém spoření dle zákona číslo 426/2011 Sb.	1,5 %
- za celý rok důchodového pojištění s účastí na důchodovém spoření dle zákona číslo 426/2011 Sb. (v období 2013-2015)	1,2 %

Zdroj: Nařízení vlády č. 213/2018 Sb., vlastní doplnění

Čím je ovlivněna výše důchodové dávky

Důchodová dávka je ovlivněna:

- vývojem parametrů (mzdový vývoj), které jsou pro každý rok výpočtu důchodové dávky zveřejňovány ve sbírce zákonů. Pro rok 2019 se jedná o parametry uvedené v tabulce č. 2. Konkrétně jde o tzv. všeobecný vyměřovací základ spolu s přepočítacím koeficientem pro jeho úpravu a o výši redukčních hranic (první a druhá), které redukuje výpočtový základ osobního vyměřovacího základu pro výpočet samotné důchodové dávky;
- výší předdůchodových hrubých příjmů, které podléhaly odvodům důchodového pojištění a
- dobou důchodového pojištění (včetně získaných tzv. náhradních dob pojištění). Každý celý rok důchodového pojištění má na výši tzv. zásluhové složky dávky (procentní výměra) pozitivní vliv, a to v podobě 1,5 % z tzv. výpočtového základu po redukcii dle redukčních hranic (k neúplnému roku se nepřihlíží), resp. 1,2 % v případě účasti na důchodovém spoření.

Po dobu pobírání důchodové dávky je její výše ovlivněna valorizačním schématem upraveným v § 67 zákona o důchodovém pojištění. Zákonem číslo 203/2017 Sb. se od roku 2018 důchodová dávka v části procentní výměry (zásluhová část) valorizuje ve výši 100 % bazických úhrnných indexů spotřebitelských cen (životních nákladů) za domácnosti celkem, nebo z originálních bazických indexů spotřebitelských cen (životních nákladů) za domácnosti důchodců zjištěných Českým statistickým úřadem. Použije se ten růst cen, který je vyšší. Současně se důchodová dávka zvýší o jednu polovinu růstu reálné mzdy.

Tzv. základní (pevná) výměra, jejíž výše je pro všechny typy důchodových dávek stejná, se od ledna 2019 zvyšuje z 9 % zákonem vymezené průměrné mzdy na 10 % (novela zákona o důchodovém pojištění č. 191/2018 Sb.).

Zvýšením základní výměry se zvyšuje solidarita a současně se snižuje zásluhovost. Dále se důchodová dávka solidárně zvyšuje (o 1 000 Kč, o 2 000 Kč) dle dovršení věku (85 let, 100 let).

Modelové situace vycházejí z následujících předpokladů: pojištěnec odchází do řádného starobního důchodu v roce 2019, celková doba důchodového pojištění činí 46 let, do výpočtu vstupují výdělky vymezené § 16 odst. 3 zákona o důchodovém pojištění za rozhodné období 1986 až 2018 (viz tabulka č. 3).

Modelové výpočty jsou provedeny celkem pro **pět variant v případě pobírání minimální mzdy** (období 1991 až 2018) v jednotlivých letech ve formě jejího jednonásobku až pětinasobku a dále **pro jednu variantu v případě, kdy byla pobírána průměrná mzda** po celé období 1986–2018.

Za průměrnou mzdu je považována hodnota tzv. všeobecného vyměřovacího základu, který lze pro tyto účely s průměrnou mzdou ztotožnit, a to i v případě, že se od statisticky vykazované průměrné mzdy liší, resp. se pohybuje nad hodnotou průměrné mzdy.

Pro rok 1991 se předpokládá minimální příjem v podobě minimální mzdy již od ledna ve výši 2 000 Kč i přesto, že minimální mzda byla v uvedené výši fakticky zavedena až od února roku 1991⁹.

Vývoj minimální mzdy je zveřejněn na webových stránkách MPSV¹⁰.

Tabulka č. 3: Roční vyměřovací základy v jednotlivých variantách výpočtu pro teoretické modelové situace

Rok	Příslušný roční násobek vymezeného vyměřovací základu (MM, VVZ) v Kč					
	1 x MM (měsíční výše)	2 x MM	3 x MM	4 x MM	5 x MM	1 x VVZ (měsíční výše)
1986	35 568 (2 964)	35 568	35 568	35 568	35 568	35 568 (2 964)
1987	36 312 (3 026)	36 312	36 312	36 312	36 312	36 312 (3 026)
1988*	37 140 (3 095)	37 140	37 140	37 140	37 140	37 140 (3 095)
1989	38 040 (3 170)	38 040	38 040	38 040	38 040	38 040 (3 170)
1990	39 432 (3 286)	39 432	39 432	39 432	39 432	39 432 (3 286)
1991	24 000 (2 000)	48 000	72 000	96 000	120 000	45 504 (3 792)
1992*	26 400 (2 200)	52 800	79 200	105 600	132 000	55 728 (4 644)
1993	26 400 (2 200)	52 800	79 200	105 600	132 000	69 804 (5 817)
1994	26 400 (2 200)	52 800	79 200	105 600	132 000	82 752 (6 896)
1995	26 400 (2 200)	52 800	79 200	105 600	132 000	98 064 (8 172)
1996*	30 000 (2 500)	60 000	90 000	120 000	150 000	116 112 (9 676)
1997	30 000 (2 500)	60 000	90 000	120 000	150 000	128 352 (10 696)
1998	31 800 (2 650)	63 600	95 400	127 200	159 000	140 316 (11 693)
1999**	41 100 (3 425)	82 200	123 300	164 400	205 500	151 860 (12 655)
2000* **	51 000 (4 250)	102 000	153 000	204 000	255 000	161 880 (13 490)
2001	60 000 (5 000)	120 000	180 000	240 000	300 000	175 680 (14 640)
2002	68 400 (5 700)	136 800	205 200	273 600	342 000	188 532 (15 711)
2003	74 400 (6 200)	148 800	223 200	297 600	372 000	201 228 (16 769)
2004*	80 400 (6 700)	160 800	241 200	321 600	402 000	214 584 (17 882)
2005	86 220 (7 185)	172 440	258 660	344 880	431 100	225 708 (18 809)
2006**	93 156 (7 763)	186 312	279 468	372 624	465 780	240 600 (20 050)
2007	96 000 (8 000)	192 000	288 000	384 000	480 000	258 324 (21 527)
2008*	96 000 (8 000)	192 000	288 000	384 000	480 000	279 360 (23 280)
2009	96 000 (8 000)	192 000	288 000	384 000	480 000	289 092 (24 091)
2010	96 000 (8 000)	192 000	288 000	384 000	480 000	294 312 (24 526)
2011	96 000 (8 000)	192 000	288 000	384 000	480 000	301 116 (25 093)
2012*	96 000 (8 000)	192 000	288 000	384 000	480 000	310 836 (25 903)
2013**	98 496 (8 208)	196 992	295 488	393 984	492 480	310 836 (25 903)
2014	102 000 (8 500)	204 000	306 000	408 000	510 000	316 284 (26 357)
2015	110 400 (9 200)	220 800	331 200	441 600	552 000	325 872 (27 156)
2016*	118 800 (9 900)	237 600	356 400	475 200	594 000	339 000 (28 250)
2017	132 000 (11 000)	264 000	396 000	528 000	660 000	361 872 (30 156)
2018	146 400 (12 200)	292 800	439 200	585 600	732 000	387 204 (32 267)x

Poznámka:

vyložená doba (nemoc apod.) je pro celé období ve všech variantách uvažována 0.

* – přestupný rok

** – průměrná minimální mzda (MM) je určena váženým aritmetickým průměrem.

x – všeobecný vyměřovací základ (VVZ) je pro rok 2018 dán odhadem růstu nominální průměrné mzdy (7 %) ve výši 32 267 Kč.

S ohledem na skutečnost, že výpočty jsou ovlivněny stagnací (nezvyšováním) minimální mzdy v letech 1993–1995; 1997;

2008–2012, je pro srovnání zařazen výpočet v podobě jednonásobku shora vymezené průměrné mzdy.

Dále je ve všech variantách pro období 1986 až 1990 dosazován vždy stejný hrubý výdělek v podobě jednonásobku tzv. všeobecného vyměřovacího základu dle Nařízení vlády č. 227/1995 Sb.

Ve všech variantách je hodnota tzv. vyloučené doby rovna 0.

Pro úplnost se dodává, že modelové výpočty nezohledňují případnou situaci, kdy žadatel o důchodovou dávku byl v letech 2013–2015 účastníkem zrušeného důchodového spoření (označováno za tzv. II. pilíř, z. č. 426/2011 Sb.).

V případě takové účasti, tj. souběhu důchodového pojištění s důchodovým

spořením, by se jeden rok pro potřeby výpočtu dle zákona o důchodovém pojištění hodnotil nikoliv 1,5 % z tzv. výpočtového základu po redukcí dle platných redukčních hranic, ale pouze 1,2 % (zákon číslo 428/2011 Sb., kterým se novelizoval zákon o důchodovém pojištění číslo 155/1995 Sb., viz nyní § 105c zákona číslo 155/1995 Sb., v platném znění).

V uvedených variantách se rovněž nevyskytuje situace, kdy roční úhrn hrubých příjmů v kalendářním roce po roce 2007 převyšuje stanovený maximální vyměřovací základ pro daný rok.

Maximální vyměřovací základ je definován na úrovni 48násobku průměrné mzdy (s výjimkou dočasného opatření pro roky 2010 a 2011, kdy maximální vyměřovací základ je definován na úrovni 72násobku průměrné mzdy – viz zákon číslo 362/2009 Sb. a 347/2010 Sb.), která se určí jako součin všeobecného vyměřovacího základu za kalendářní rok, jenž

o 2 roky předchází kalendářnímu roku, pro který se průměrná mzda zjišťuje, a přepočítacího koeficientu pro úpravu tohoto všeobecného vyměřovacího základu, kdy se vypočtená částka zokrouhluje na celé koruny směrem nahoru, viz § 16 odst. 2 zák. číslo 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, v platném znění, a § 15a odst. 1 a § 23b odst. 4 zákona číslo 589/1992 Sb., ve znění zákona číslo 261/2007 Sb.

Důchodová dávka je složena:

a) z tzv. základní (pevné) výměry, která je pro všechny typy důchodových dávek stejná a od ledna 2019 činí 3 270 Kč, a

b) z tzv. procentní výměry důchodu (zásluhová část), která je odrazem doby důchodového pojištění, předdůchodových příjmů, které podléhaly odvodům důchodového pojištění a také odrazem parametrů pro výpočet důchodu pro rok 2019 (viz tabulka č. 2).

Tabulka č. 4: Výsledky modelových výpočtů řádného starobního důchodu přiznaného v roce 2019

Položka výpočtu	1 x MM	2 x MM	3 x MM	4 x MM	5 x MM	1 x VVZ
Osobní vyměřovací základ před redukcí dle redukčních hranic pro rok 2019	14 415 Kč	23 879 Kč	33 343 Kč	42 807 Kč	52 271 Kč	32 664 Kč
Výpočtový základ po redukcí dle redukčních hranic pro rok 2019	14 396 Kč	16 856 Kč	19 317 Kč	21 777 Kč	24 238 Kč	19 140 Kč
46 let doby pojištění, 1 celý rok = 1,5 %	69 %	69 %	69 %	69 %	69 %	69 %
Základní výměra důchodu od 1. ledna 2019	3 270 Kč	3 270 Kč	3 270 Kč	3 270 Kč	3 270 Kč	3 270 Kč
Procentní výměra důchodu = 0,69 x výpočtový základ po redukcí	9 934 Kč	11 631 Kč	13 329 Kč	15 027 Kč	16 725 Kč	13 207 Kč
Úhrnná výše důchodu pro rok 2019 (základní výměra + procentní výměra důchodu)	13 204 Kč	14 901 Kč	16 599 Kč	18 297 Kč	19 995 Kč	16 477 Kč

VVZ – všeobecný vyměřovací základ (cca průměrná mzda, resp. mírně nad průměrnou mzdou)

MM – minimální mzda

Tabulka č. 5: Individuální náhradový poměr (podíl výše důchodu k čisté nebo k hrubé předdůchodové mzdě)

Násobek předdůchodového příjmu	1 x MM	2 x MM	3 x MM	4 x MM	5 x MM	1 x VVZ
Celková výše důchodu při době pojištění 46 let	13 204 Kč	14 901 Kč	16 599 Kč	18 297 Kč	19 995 Kč	16 477 Kč
Hrubá měsíční výše předdůchodového příjmu (odpovídá roku 2018)	12 200 Kč	24 400 Kč	36 600 Kč	48 800 Kč	61 000 Kč	32 267 Kč
Čistá měsíční předdůchodová mzda *)	10 468 Kč	18 881 Kč	27 279 Kč	35 692 Kč	44 090 Kč	24 291 Kč
Individuální relace (při době pojištění 46 let):						
- důchod/čistý příjem	126,14 %	78,92 %	60,85 %	51,26 %	45,35 %	67,83 %
- důchod/hrubý příjem	108,23 %	61,07 %	45,35 %	37,49 %	32,78 %	51,06 %

Poznámka: VVZ je pro rok 2018 dán odhadem růstu nominální průměrné mzdy (7 %) ve výši 32 267 Kč.

*) základ daně = hrubý příjem x 1,34 zaokrouhloveno na celé 100 Kč nahoru

daň = (základ daně x 0,15) – 2 070 (základní sleva na dani na poplatníka)

zdravotní pojištění (ZP) zaměstnance 4,5 %

sociální pojištění (SP) zaměstnance 6,5 %

čistá předdůchodová měsíční mzda = hrubý příjem – daň po slevě na poplatníka – ZP (4,5 %) – SP (6,5 %)

Modelové výpočty z horizontálního pohledu dokládají, že výše řádného starobního důchodu v porovnání s předdůchodovými příjmy roste pomaleji.

Při pobírání např. jednonásobku minimální mzdy dle uvedených předpokladů není celková výše řádného starobního důchodu v porovnání s dvojnásobkem minimální mzdy dvakrát vyšší, ale pouze o necelých 13 %, z pohledu pouze zásluhové části (procentní výměry) pak o něco málo přes 17 %. V případě vymezených dalších variant je situace obdobná.

Na nižší ekvivalenci, která se v důchodovém systému stále projevuje, má vliv nastavení redukčních hranic (určité procento zákonem vymezené průměrné mzdy) a určení tzv. výpočtového základu z osobního vyměřovacího základu prostřednictvím jeho zápočtu dle každoročně stanovených redukčních hranic.

Vertikální pohled umožňuje srovnání výše důchodové dávky s předdůchodovým příjmem, tzv. individuální náhradový poměr.

Od daně z příjmů fyzických osob je pravidelně vyplácený důchod osvobozen v případě, že roční úhrn takových příjmů nepřevyší 36násobek minimální mzdy, která je platná k 1. lednu kalendářního roku. Pro rok 2019 se jedná o částku 480 600 Kč, tj. 36 x 13 350 Kč (minimální mzda od ledna 2019)¹¹. Z tohoto pohledu je významná tzv. individuální relace (individuální náhradový poměr) v podobě vyměřeného starobního důchodu k čistému předdůchodovému příjmu.

V případě hypoteticky nejnižšího předdůchodového příjmu dosahuje výše důchodové dávky 1,26násobku čistého předdůchodového příjmu, resp. 1,08násobku hrubého předdůchodového příjmu. Důchodový systém se i nadále chová solidárně na úkor zásluhovosti (ekvivalence). V této souvislosti je dobré uvést, že je-li důchodová dávka vyšší než předdůchodový příjem, představuje tato situace na straně jedné určitou ochranu proti chudobě, neboť u nízkopříjmových jedinců je důchodová dávka mnohdy jediným zdrojem jejich příjmu.

Na straně druhé ale vyšší důchodová dávka v porovnání s čistým předdůchodovým příjmem může být i motivační k nežádoucímu chování na trhu práce, tj. „motivace“ k dřívějšímu odchodu z trhu práce do předčasného starobního důchodu. I když lze připustit, že v některých životních situacích je dřívější odchod do starobního důchodu pro některé pojištěnce nejlepším řešením. Modelové výpočty ukazují, že s rostoucím předdůchodovým příjmem klesá individuální náhradový poměr a důchodová dávka se zvyšuje daleko pomaleji.

Modelové výpočty ukazují, jak je současný důchodový systém v ČR nastaven.

Uvedené výpočty, s ohledem na parametry platné pro rok 2019, mohou více přiblížit průběžný důchodový systém všem, kteří se o problematiku finančního zabezpečení ve stáří zajímají, a také těm, kteří budou v letošním kalendářním roce žádat o důchodovou dávku a chtějí mít alespoň základní představu o fungování českého důchodového systému.

> Nemocenské pojištění

Změny sazby pojistného

Zákonem č. 32/2019 Sb. se s účinností od 1. července 2019 ruší tzv. karenční doba, po kterou se v případě dočasné pracovní neschopnosti neposkytuje osobě v zaměstnaneckém nebo služebním poměru náhrada mzdy nebo platu, případně plat či jiný příjem (zpravidla první 3 dny trvání dočasné pracovní neschopnosti). Jako určitá kompenzace za zrušení karenční doby dochází s účinností od téhož dne ke snížení sazby pojistného na nemocenské pojištění o 0,2 % – změna § 7 odst. 1 písm. a), c) bod 2 a písm. e) zákona č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZPSZ“).

Sazby pojistného na sociální zabezpečení s účinností od uvedeného data činí (změny vyznačeny tučně):

- a) u zaměstnavatele **24,8 %** z vyměřovacího základu, z toho **2,1 %** na nemocenské pojištění, 21,5 % na důchodové pojištění a 1,2 % na státní politiku zaměstnanosti,
- b) u zaměstnance 6,5 % z vyměřovacího základu,
- c) u osoby dobrovolně účastné na důchodovém pojištění 28 % z vyměřovacího základu.

Přestože se nově zavedená výplata náhrady mzdy zaměstnanci i v prvních třech dnech dočasné pracovní neschopnosti nijak nedotýká OSVČ, z důvodu jednotnosti sazeb se i u nich snižuje sazba pojistného na nemocenské pojištění o 0,2 % z 2,3 % na **2,1 %** z měsíčního vyměřovacího základu. V souvislosti s tímto snížením dochází ke snížení minimální výše pojistného na nemocenské pojištění OSVČ, a to na 126 Kč (2,1 % z minimálního vyměřovacího základu, který činí 6 000 Kč).

(Minimální výše pojistného na nemocenské pojištění OSVČ od 1. ledna 2019 do 30. června 2019 činí 138 Kč.)

Změny pro OSVČ a zahraniční zaměstnance

Nadále platí, že si OSVČ určuje měsíční vyměřovací základ svou platbou, který však nemůže být nižší než minimální měsíční vyměřovací základ (6 000 Kč), a zároveň nemůže být vyšší než částka vypočtená z určeného vyměřovacího základu na naposledy podaném přehledu o příjmech a výdajích, která v průměru připadá na jeden měsíc výkonu činnosti. Ve specifických případech je maximální měsíční vyměřovací základ stanoven jako polovina průměrné mzdy.

Ani zahraničního zaměstnance, jehož zaměstnavatel nemá sídlo ani pobočku na území ČR, ale na území státu, který neaplikuje koordinační nařízení, nebo státu, s nímž ČR neuzavřela mezinárodní smlouvu o sociálním zabezpečení, se uvedená změna nijak nedotýká, přesto se z důvodu jednotnosti sazeb i v tomto případě snižuje sazba pojistného na nemocenské pojištění o 0,2 %, tedy z 2,3 % na **2,1 %** z měsíčního vyměřovacího základu, a minimální výše pojistného na nemocenské pojištění zahraničního zaměstnance od 1. července s ohledem na shora uvedené i u zahraničního zaměstnance činí **126 Kč**.

zdroj: časopis *Národní pojištění*

¹ https://www.mpsv.cz/files/clanky/35019/TZ_-_Vyvoj_prijmu_a_vydaju_na_socialnim_zabezpeceni_na_konci_lonskeho_roku.pdf

<https://www.cssz.cz/cz/o-cssz/informace/statistiky/ekonomicke-ukazatele/prehled-vybranych-statistickych-a-ekonomickych-ukazatelu/prehled-vybranych-statistickych-a-ekonomickych-ukazatelu.htm>

Poznámka: hospodaření celého systému důchodového pojištění dle Vyhlášky č. 76/2005 Sb. je součástí vykazování ve Státním závěrečném účtu a je ze strany Ministerstva financí ČR zveřejněno pod odkazem

<https://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/statni-rozpocet/hospodareni-systemu-duchodoveho-pojisten>

² <https://data.cssz.cz/>, podmínky jejich užití <https://data.cssz.cz/web/otevrena-data/podminky-uziti>

³ <https://data.cssz.cz/web/otevrena-data/graf-prumerna-vyse-duchodu-v-ku-nove-priznanych-duchodu-v-letech>

⁴ <https://data.cssz.cz/web/otevrena-data/graf-prumerny-vek-u-nove-priznanych-duchodu-v-ceske-republice>

⁵ <https://data.cssz.cz/web/otevrena-data/graf-prumerna-delka-pobirani-starobního-duchodu>

⁶ Nařízení vlády č. 213/2018 Sb., 30 156 x 1,0843 x 0,10 se zaokrouhlením na celé desetikoruny nahoru

⁷ § 15 odst. 4 spolu s § 33 odst. 1 a § 67 odst. 7 zákona o důchodovém pojištění

⁸ 30 156 x 1,0843 x 0,09 se zaokrouhlením na celé desetikoruny nahoru

⁹ Nařízení vlády č. 99/1991 Sb., o stanovení minimální mzdy

¹⁰ <https://www.mpsv.cz/cs/871>

¹¹ § 4 odst. 1 písm. h) zákona o dani z příjmů

> Čeští lékaři v Evropské unii a zdravotní pojištění

V tomto příspěvku se v oblasti lékařské sféry zaměříme na výkon praxe českého lékaře buď jako osobou samostatně výdělečně činnou, nebo zaměstnancem v rámci Evropské unie.

Bude-li se tedy jednat o výkon výdělečné činnosti v rámci států Evropské unie, případně ve státech Evropského hospodářského prostoru (EHP – což je Norsko, Island a Lichtenštejnsko) anebo ve Švýcarsku, postupuje se podle těchto právních předpisů upravujících sociální zabezpečení osob migrujících na „evropské“ úrovni:

- 1) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 883/2004 ze dne 29. dubna 2004 o koordinaci systémů sociálního zabezpečení a
- 2) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 987/2009 ze dne 16. září 2009, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení (ES) č. 883/2004,

obě ve znění Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 465/2012 ze dne 22. května 2012 (u všech předpisů budu v dalším textu uvádět jen Nařízení).

[Poznámka: V případě potřeby lze text Nařízení č. 883/2004 a 987/2009 nalézt například na webových stránkách Kanceláře zdravotního pojištění, z. s. (www.kancelarzp.cz)].

Proberme si možnosti, které přicházejí v úvahu v situaci, když se český lékař rozhodne pro výkon výdělečné činnosti ve státech s působností koordinačních pravidel Evropské unie.

Podnikání českého občana na území států EU, EHP a Švýcarska

Jestliže občan České republiky vykonává výdělečnou činnost na území státu, na který se vztahuje působnost výše vyjmenovaných Nařízení (dále jen „členský stát“), pak platí, že při výkonu výdělečné činnosti v těchto zemích je pojištěn ve státě, na jehož území vykonává výdělečnou činnost.

Pokud má český občan v úmyslu vycestovat za účelem zahájení podnikání v některém ze států, ve kterých se postupuje podle Nařízení, je českým pojištěncem do okamžiku, kdy začne v dané zemi vykonávat výdělečnou činnost. V případě potřeby může do doby zahájení podnikání čerpat zdravotní péči v této zemi na základě EPZP – Evropského průkazu zdravotního pojištění (European Health Insurance Card – mezinárodní zkratka EHIC), vystaveného mu českou zdravotní pojišťovnou.

Jakmile začne český pojištěnec vykonávat v daném státě samostatnou výdělečnou činnost, podléhá právním předpisům (všem systémům sociálního zabezpečení) příslušného státu. Stává se pojištěncem státu, ve kterém je výdělečně činný, a je mu vystaven místní doklad o nároku na zdravotní péči. V této souvislosti přestává být českým pojištěncem a ztrácí nárok na zdravotní péči z titulu EPZP, vystaveného českou zdravotní pojišťovnou. Zahájení výkonu samostatné výdělečné činnosti v členském státě je český občan povinen oznámit v zákonné osmidenní lhůtě své dosavadní české zdravotní pojišťovně a současně vrací vystavený český EPZP. Pokud je tedy českému občanovi jednoznačně známo, od kterého data začne vykonávat výdělečnou

činnost v zemi s působností Nařízení, odhlásí se k příslušnému datu z českého systému zdravotního pojištění.

Po ukončení výdělečné činnosti v tomto státě oznamuje český občan své české zdravotní pojišťovně, že již opět podléhá českým právním předpisům, platným v oblasti zdravotního pojištění.

Je-li občan ČR pojištěn z titulu výkonu samostatné výdělečné činnosti (jakož i zaměstnání) v členském státě, jsou dle Nařízení systémem země, ve které živele pracuje, kryti i jeho nezaopatření rodinní příslušníci. Nezaopatřenost se posuzuje podle právních předpisů státu bydliště, v ČR tedy konkrétně podle zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů.

Za nezaopatřeného rodinného příslušníka je považována manželka, která nemá v ČR vlastní příjem z výdělečné činnosti, případně nepobírá určité dávky (například v nezaměstnanosti nebo důchod), netrvá jí pracovní poměr, a je tudíž odkázána na výdělečnou činnost svého manžela živele.

Dále je za nezaopatřeného rodinného příslušníka považováno dítě, které vykonává povinnou školní docházku nebo se soustavně připravuje na výkon budoucího povolání. Dítě lze registrovat jako cizího pojištěnce pouze za předpokladu, že rodič nebo jiná osoba pečující o dítě je považována za nezaopatřenou. Za nezaopatřeného rodinného příslušníka je v České republice považován i registrovaný partner. Na základě výkonu výdělečné činnosti živele v členském státě podléhají jak živele, tak jeho nezaopatření rodinní příslušníci všem systémům sociálního zabezpečení příslušného státu. To znamená, že si nemohou vybrat, ve které zemi a případně ve kterých systémech (zdravotního, nemocenského, důchodového a jiného pojištění) chtějí být pojištěni.

Příklad

Český lékař vykonává praxi v Německu, jeho manželka není v ČR výdělečně činná, mají jedno dítě. Lékař projevil zájem, aby oba jeho nezaopatření rodinní příslušníci zůstali pojištěni v ČR z titulu trvalého pobytu. Je možné tomuto přání vyhovět? Jak je výše uvedeno, jsou společně s touto osobou pojištěni v Německu i její nezaopatření rodinní příslušníci (manželka bez vlastních příjmů z výdělečné činnosti a dítě). Rodinná vazba, která má přímý vliv na účast na zahraničním zdravotním pojištění, neplatí v případě:

- výdělečné činnosti manželky, pobírání dávek z výdělečné činnosti nebo důchodu,
- ukončení rodinné vazby (rozvod manželů),
- ukončení nezaopatřenosti (u dětí).

Z uvedeného vyplývá, že nezaopatření rodinní příslušníci musejí být také pojištěni ve státě výkonu výdělečné činnosti lékaře, tj. v Německu.

Zaměstnání ve státě EU

Po celou dobu pracovního vztahu v jiném členském státě podléhá český občan tamnímu systému sociálního zabezpečení, což znamená, že bude příslušným institucím odvádět jako zaměstnanec pojistné. Současně bude mít možnost nárokovat tamní dávky stejně jako místní občané, což platí i v případě samostatné výdělečné činnosti. Účastna pojištění může být osoba i po skončení zaměstnání, například v případě pobírání nemocenských dávek nebo podpory v nezaměstnanosti.

Dokladování rozhodných skutečností

Ve výše uvedených situacích platí, že po návratu musí pojištěnec průkazně vydokladovat zdravotní pojišťovně dobu výkonu výdělečné činnosti v členském státě tak, aby po něm nemohlo být jeho českou zdravotní pojišťovnou požadováno doplacení pojistného za období pojištěním řádně nepokryté.

Souběh zaměstnání a podnikání

Pokud je osoba ze státu podléhajícího režimu koordinace zaměstnána v jednom z těchto států a podniká v jiném z těchto států, je pojištěna ve státě, ve kterém vykonává zaměstnání. Do tohoto státu je tedy placeno i pojistné ze samostatné výdělečné činnosti a zároveň ve státě pojištění vzniká nárok na dávky, jejichž konkrétní obsah a rozsah určují právní předpisy, podle nichž jsou dávky poskytovány a hrazeny.

Souběžný výkon samostatné výdělečné činnosti ve více státech

V případě souběžného výkonu samostatné výdělečné činnosti (anebo zaměstnání) ve více státech EU, EHP a Švýcarska jsou klíčovými kritérii pro určení příslušnosti:

- bydliště a
- podmínka výkonu podstatných částí činností na území státu bydliště.

Bydlištěm se ve smyslu Nařízení rozumí místo, kde má osoba těžiště životních zájmů, které se vždy nemusí shodovat s adresou trvalého bydliště.

Pro splnění podmínky výkonu podstatných částí činností na území státu bydliště stanoví nařízení č. 987/2009 pomocná kritéria, kterými jsou u OSVČ obrát, pracovní doba, počet poskytnutých služeb nebo příjem. Podmínka výkonu podstatných částí činností na území státu bydliště je splněna, je-li alespoň jedno z pomocných kritérií realizováno na území státu bydliště ve výši minimálně 25 % z celkového objemu činnosti. Pokud tato podmínka splněna není, aplikují se právní předpisy státu, na jehož území se nachází centrum činnosti OSVČ.

Předtím, než osoba zahájí (jako souběžnou) samostatnou výdělečnou činnost v jiném státě, musí oznámit začátek této souběžné činnosti OSSZ v místě bydliště a požádat ji o určení státu příslušnosti.

Pokud OSSZ (PSSZ nebo MSSZ Brno) rozhodne, že OSVČ je i nadále příslušna právním předpisům České republiky, podléhají příjmy ze všech států odvodu pojistného v České republice. Pokud by bylo rozhodnuto o určení příslušnosti k jinému státu, odvádělo by se pojistné příslušným institucím v tomto státě.

Před obdržení rozhodnutí ČSSZ o příslušnosti k právním předpisům konkrétního státu odvádí český pojištěnec pojistné (resp. zálohy na pojistné) české zdravotní pojišťovně, jako by se jednalo pouze o výdělečnou činnost na území České republiky.

Po obdržení rozhodnutí a za předpokladu, že státem pojištění bude Česká republika, bude občan povinen odvádět v ČR pojistné z příjmů ve všech ostatních státech.

Bude-li jako příslušný určen jiný stát, předloží OSVČ české zdravotní pojišťovně rozhodnutí ČSSZ a požádá o vrácení všech plateb pojistného za dobu souběžného výkonu činností. Toto pojistné pak odvede do určeného státu.

Příslušnost k pojištění je tedy na žádost osoby určena pověřenou institucí státu bydliště, kdy v České republice je touto institucí Česká správa sociálního zabezpečení.

Bude-li příslušnou OSSZ rozhodnuto o tom, že zemí pojištění je Česká republika, bude náš občan vybaven formulářem A1, kterým se bude případně prokazovat ve státě, ve kterém bude podnikat.

Tento princip jednoho pojištění také znamená, že pojistné se ze všech činností odvádí do jednoho státu (státu pojištění), ve kterém má dotyčná osoba taktéž nárok na dávky tímto systémem vyplácené.

Pokud OSVČ vyvíjí svoji činnost ve dvou členských státech, a ani v jednom z nich nebydlí, je v tomto případě určující centrum činnosti.

XXXIV. kongres pracovního lékařství

s mezinárodní účastí

34. Teisingerův den průmyslové toxikologie
a 43. Benův den fyziologie a psychofyziologie práce

24. – 25. září 2019

Společenský dům Casino, Mariánské Lázně

Kongres se koná pod záštitou
Ministra zdravotnictví ČR,
Ministryně práce a sociálních věcí ČR,
Hlavní hygieničky ČR a Děkana 1. LF UK

MINISTERSTVO ZDRAVOTNICTVÍ
ČESKÉ REPUBLIKY

I. LÉKÁRSKÁ
FAKULTA
Univerzita Karlova

- Pracovnílékařské služby a oborová specifika
- Nové směry v prevenci poškození zdraví z práce
- Pracovní dlouhověkost
- Analýza rizik: Nová a známá pracovní rizika
- Praktický lékař a pracovní lékařství: společná budoucnost
- Ergonomie a fyziologie práce v 21. století
- Nemoci z povolání a pracovní úrazy
- Průmyslová toxikologie a chemická bezpečnost
- Nanoprůmysl a nanotechnologie
- Biomonitoring v pracovním prostředí
- Práce a psychika
- Ošetřovatelství v pracovním lékařství
- Odškodňování pracovních úrazů a nemocí z povolání

www.kongres.pracovni-lekarstvi.cz

SEKRETARIÁT KONGRESU

AMCA, spol. s r.o., Academic and Medical Conference Agency, Vyšehradská 320/49, 128 00 Praha 2
t: +420 221 979 351, f: +420 221 979 352, m: +420 731 496 060, e: amca@amca.cz, www.amca.cz

Nárok na hrazené služby

Na základě českého (českou zdravotní pojišťovnou vystaveného) Evropského průkazu zdravotního pojištění mají čeští pojištěnci, tedy i osoby ze státu podléhajícího režimu koordinace, zaměstnané nebo podnikající v České republice, nárok na komplexní (plný) rozsah hrazených služeb na území České republiky, lékařsky nezbytná zdravotní péče je jim poskytována v zemích Evropské unie, ve státech EHP a ve Švýcarsku, tedy i ve státě bydliště.

Prostřednictvím formuláře S1 si však mohou tyto osoby vyřídit nárok na plnou péči pro sebe i pro případné nezaopatřené rodinné příslušníky i ve státě bydliště.

Evropský průkaz zdravotního pojištění je platný

– v zemích Evropské unie:

Belgie, Bulharsko, Dánsko, Estonsko, Finsko, Francie, Chorvatsko, Irsko, Itálie, Kypr, Litva, Lotyšsko, Lucembursko, Maďarsko, Malta, Německo, Nizozemsko, Polsko, Portugalsko, Rakousko, Rumunsko, Řecko, Slovensko, Slovinsko, Španělsko, Švédsko, ve Velké Británii,

– v zemích Evropského hospodářského prostoru:

Island, Lichtenštejnsko, Norsko,

– ve Švýcarsku bude váš český EPZP akceptován na základě dohody o volném pohybu osob mezi EU a Švýcarskem, která od 1. dubna 2006 platí i vůči novým členským státům EU,

– v Makedonii a v Srbsku bude váš český EPZP akceptován podle dohody s tamním orgánem zdravotního pojištění.

S „evropskými formuláři“, na základě kterých lze čerpat zdravotní péči podle uzavřených mezinárodních smluv o sociálním zabezpečení, můžete cestovat do států, se kterými má Česká republika takovou smlouvu uzavřenou – například do Černé Hory, Turecka, Albánie nebo i do USA.

Příslušné formuláře vydá zájemcům jejich česká zdravotní pojišťovna.

Pojištěnec pak má v zahraničí nárok na poskytnutí nutné a neodkladné zdravotní péče, která bude tamnímu zdravotnickému zařízení uhrazena z českého zdravotního pojištění.

*Ing. Antonín Daněk,
odborník na zdravotní pojištění*

> Potvrzení, žádosti a prohlášení

V souvislosti s placením pojistného na zdravotní pojištění nastávají situace, ve kterých musejí zaměstnavatel nebo zaměstnanec dokladovat určité (rozhodné) skutečnosti, kdy pouze na základě těchto dokumentů může zaměstnavatel zabezpečit odvod pojistného v souladu se zákonem.

Z tohoto důvodu je předložení takových dokladů kontrolními orgány zdravotních pojišťoven odůvodněně vyžadováno.

Také platí, že pokud zaměstnavatel nemá příslušné doklady k dispozici, je kontrolní orgán nucen postupovat podle zákona, což ve svém důsledku zpravidla představuje vznik dlužného pojistného včetně penále.

Vzory jednotlivých dokumentů, které jsou v tomto textu k dispozici, představují jejich doporučenou podobu, vycházejí z dlouholeté praxe autora, a nemají tedy obecně závaznou povahu.

Zaměstnavatel si může tyto vzory upravit přiměřeně podle svých potřeb a konkrétních podmínek.

Jednotlivé vzory představují ve zdravotním pojištění rozhodné doklady pro stanovení vyměřovacího základu a následné placení pojistného.

Pro účely kontroly ze strany zdravotní pojišťovny je zapotřebí tyto doklady archivovat společně s ostatními mzdovými materiály.

Z textu vyplývá, že obzvláštní význam mají tyto doklady zejména v souvislosti s povinnostmi zaměstnavatele dodržet při odvodu pojistného minimální vyměřovací základ.

V textu každého čestného prohlášení zaměstnance by zásadně měla být formulace o tom, že případnou změnu oznámí zaměstnanec zaměstnavateli do osmi dnů z toho důvodu, že pokud se změní podmínky, původně v čestném prohlášení deklarované, má tato změna vždy dopad do placení pojistného zaměstnavatelem.

Které písemnosti zaměstnavatel, resp. zaměstnanec vystavují?

1) Žádost zaměstnance o provedení dopočtu a doplatku pojistného do minimálního vyměřovacího základu – varianta souběžného zaměstnání u více zaměstnavatelů

Jedná se o situaci, kdy má zaměstnanec více zaměstnání a v úhrnu příjmů není za rozhodné období kalendářního měsíce dosaženo minimálního vyměřovacího základu 13 350 Kč.

Text žádosti:

Ve smyslu ustanovení § 3 odst. 10 z. č. 592/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů, se tímto obracím na svého zaměstnavatele (Název, sídlo, IČ) se žádostí o provedení dopočtu a doplatku pojistného na zdravotní pojištění do minimálního vyměřovacího základu.

Prohlašuji, že jsem současně zaměstnán u zaměstnavatele (zaměstnavatelů)

Varianta A:

Za účelem provedení dopočtu a doplatku pojistného (viz výše) kontaktujte, prosím, odpovědného pracovníka firmy
Jméno, Příjmení, telefon, e-mail.

Poznámka

V současné době není problémem získat od dalšího zaměstnavatele (zaměstnavatelů) potřebný doklad elektronickou cestou bezprostředně poté, co je znám příjem zaměstnance za příslušný kalendářní měsíc.

Varianta B:

Za účelem provedení dopočtu pojistného (viz výše) zabezpečím doručení dokladu o výši zúčtovaného hrubého příjmu u zaměstnavatele za příslušný kalendářní měsíc, a to nejpozději do dne následujícího kalendářního měsíce.

Ve dne

.....

podpis zaměstnance

Analogicky lze tento vzor použít v přiměřené podobě i tehdy, pokud se jedná o jediné zaměstnání a příjem zaměstnance nedosahuje zákonného minima.

Pokud úhrn příjmů (vyměřovacích základů) překročí v rozhodném období kalendářního měsíce minimální vyměřovací základ, neprovádí dopočet žádný ze zaměstnavatelů a každý odvádí pojistné ze skutečné výše příjmu.

V takových případech si zaměstnavatelé musejí navzájem dokladovat výši příjmů zaměstnance.

2) Odvod pojistného zaměstnavatelem ve vazbě na minimální vyměřovací základ

Jedná se o tuto situaci:

- zaměstnanec má jediné zaměstnání,
- příjem zaměstnance nedosahuje hodnoty povinného minima,
- pro zaměstnance (a zaměstnavatele jako plátce pojistného) platí povinnost dodržet při odvodu pojistného minimální vyměřovací základ, zaměstnavatel tedy provádí dopočet a doplatek pojistného do zákonného minima.

Aby zaměstnavatel případně nemusel v budoucnu přehodnocovat odvod pojistného (třeba v situaci, kdy zaměstnanec posléze nastoupí do jiného zaměstnání, začne podnikat nebo mu vznikne nárok na zařazení do kategorie osob, za které platí pojistné stát aj.), doporučuji použít při nástupu zaměstnance do zaměstnání některou z těchto variant:

- 1) Čestné prohlášení zaměstnance, například tohoto znění:
„Čestně prohlašuji, že nejsem zaměstnán, nepodnikám jako OSVČ a nepatřím ve zdravotním pojištění mezi osoby, za které platí pojistné stát.“

Případnou změnu oznámím zaměstnavateli do osmi dnů.“

- 2) Součástí textu pracovní smlouvy, dohody o pracovní činnosti nebo dohody o provedení práce jako smluvního ujednání může být formulace:

„Pro účel zajištění odvodu pojistného z minimálního vyměřovacího základu ve zdravotním pojištění bude zaměstnavatel v případě potřeby provádět příslušný dopočet a doplatek pojistného dle § 3 odst. 10 z. č. 592/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů.“

- 3) Žádost zaměstnance:

„Žádám tímto zaměstnavatele o provádění dopočtu a doplatku pojistného do minimálního vyměřovacího základu ve zdravotním pojištění.“

Případnou změnu oznámím zaměstnavateli do osmi dnů.“

Ve dne

.....

podpis zaměstnance

Vážená paní doktorko, vážený pane doktore,
dovolujeme si Vám bezplatně nabídnout dárkové balíčky pro rodiče nově narozených dětí.

Dárková taška v roce 2019 obsahuje dvě publikace:

Info pro rodiče – aktualizované informace o mateřské a rodičovské dovolené,
Co by měli rodiče vědět o očkování – seznamuje rodiče s očkováním dětí od 0 do 15 let.

Vzorečky produktů, letáky a reklamní materiál se mění dle aktuální nabídky firem.

Více informací o projektu najdete na stránkách www.miminko.navi.cz.
Rádi Vám zdarma poskytneme dostatečný počet balíčků pro Vaše pacienty.
Prosíme o objednání takového počtu balíčků, který Vám vystačí na 1 rok.
Budou rozesílány v pořadí, v němž obdržíme objednávky.
Objednejte si je na www.miminko.navi.cz v části pro lékaře a na info@navi.cz.
Věříme, že dárkové balíčky potěší Vás, rodiče i jejich děti.

NAVI team, s.r.o. / Obchodní kancelář: Petra Bezruč 476, 289 11 Pečky

www.miminko.navi.cz

3) Potvrzení zaměstnavatele, že odvádí za zaměstnance pojistné alespoň z minimálního vyměřovacího základu (§ 3 odst. 4 a odst. 6 z. č. 592/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů)

Aby zaměstnavatelé postupovali při plnění zákonných povinností důsledně v souladu se zákonem, to znamená, aby bylo odvedeno pojistné za zaměstnance tak, jak to ukládá právní úprava zdravotního pojištění, musí zaměstnavatel v některých specifických situacích buď:

- vystavit pro jiného zaměstnavatele potvrzení o výši dosaženého příjmu svého zaměstnance v příslušném kalendářním měsíci, případně potvrdit skutečnost, že je za zaměstnance odváděno pojistné alespoň z minimálního vyměřovacího základu nebo naopak
- musí mít od jiného zaměstnavatele k dispozici potvrzení o výši příjmu zaměstnance v rozhodném období kalendářního měsíce nebo doklad o odvodu pojistného alespoň ze zákonného minima takovým zaměstnavatelem z toho důvodu, aby nemusel provádět dopočet do minimálního vyměřovacího základu, nýbrž aby mohl odvádět pojistné ze skutečné výše příjmu

Text potvrzení

Potvrzujeme, že za našeho zaměstnance p.
(uvést jméno, příjmení, datum narození nebo rodné číslo, trvalé bydliště),
je odváděno pojistné na zdravotní pojištění nejméně z minimálního vyměřovacího základu.

Ve dne

.....
zaměstnavatel

Toto potvrzení (pokud se podmínky nezmění) má dlouhodobou platnost a není třeba, aby se obnovovalo například při každém zvýšení minimální mzdy.

4) Čestné prohlášení osoby „pečující“ o dítě (děti)

Pokud je osoba celodenně osobně a řádně pečující o dítě (děti) po celý kalendářní měsíc zaměstnána, odvádí zaměstnavatel pojistné ze skutečně dosaženého příjmu bez povinnosti dopočtu a doplatku pojistného do minimálního vyměřovacího základu, případně poskytnuté neplacené volno nehraje v tomto případě roli.

Reálně lze podmínku celodenní osobní a řádné péče splnit při zkráceném pracovním úvazku nebo při práci doma.

Aby zaměstnavatel mohl odvádět pojistné ze skutečné výše příjmu, dokládá zaměstnanec čestným prohlášením skutečnost, že splňuje podmínky celodenní osobní a řádné péče, například podle tohoto vzoru:

Čestné prohlášení

Čestně prohlašuji, že splňuji podmínky celodenní osobní a řádné péče alespoň o jedno dítě do 7 let věku nebo nejméně o dvě děti do 15 let věku, stanovené v § 3 odst. 8 písm. c) z. č. 592/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Jako součást tohoto prohlášení přikládám rodný list (rodné listy) svého dítěte, narozeného dne

Dále prohlašuji, že tento nárok současně neuplatňuje žádná jiná osoba.

Zaměstnavateli oznámím veškeré změny, které mají vliv na zařazení do této kategorie, a to nejpozději do 8 dnů ode dne této změny.

Ve dne

.....

Příjmení, jméno, adresa trvalého bydliště, podpis

5) Prohlášení zaměstnance, že je současně OSVČ a v rámci této své samostatné výdělečné činnosti platí alespoň minimální měsíční zálohy na pojistné jako OSVČ

Čestné prohlášení

Čestně prohlašuji, že samostatná výdělečná činnost je hlavním zdrojem mých příjmů a jako osoba samostatně výdělečně činná pravidelně platím ve zdravotním pojištění alespoň minimální zálohy na pojistné jako OSVČ.

Pokud nebudu jako OSVČ platit ve zdravotním pojištění zálohy na pojistné alespoň v minimální povinné výši, oznámím zaměstnavateli tuto skutečnost nejpozději do osmi dnů od data splatnosti poslední zálohy, která je vyšší než minimální zákonná výše nebo je jí rovna.

Ve dne

.....

podpis zaměstnance

Jedná se o řešení jedné ze situací, kdy zaměstnavatel relevantně odvádí pojistné z příjmu nižšího než minimální vyměřovací základ.

6) „Pečující“ osoba, zaměstnání a neplacené volno

U ženy na rodičovské dovolené trvá pracovněprávní vztah. Ukončením rodičovské dovolené a dovršením tří let věku dítěte měla v úmyslu nastoupit do zaměstnání, nicméně zaměstnavatel pro ni momentálně nemá pracovní uplatnění, rodičovský příspěvek pobírá není. Mezi oběma stranami došlo k dohodě, kdy ženě je poskytnuto neplacené volno s tím, že od určitého data žena do zaměstnání opět nastoupí.

Vzhledem k tomu, že byla ukončena rodičovská dovolená, oznámí zaměstnavatel tuto skutečnost zdravotní pojišťovně kódem „U“. V měsíci, ve kterém ještě rodičovská dovolená trvala (byť po část tohoto měsíce), má žena svůj pojistný vztah touto „státní kategorií“ vyřešen. Pro další postup se nabízí varianta, podle které může být žena osobou celodenně osobně a řádně pečující o jedno dítě do sedmi let věku. Splňuje-li tato žena zákonné podmínky, pak z důvodu poskytnutého neplaceného volna nemusí zaměstnavatel dodržet minimální vyměřovací základ, neboli nebude odvádět žádné pojistné, což vychází z ustanovení § 3 odst. 8 písm. c) z. č. 592/1992 Sb. Za této situace zaměstnavatel tedy neřeší odvod pojistného ve vazbě na minimální vyměřovací základ.

Zaměstnavatel rovněž musí přihlídnout k tomu, zda je za tuto osobu nadále plátcem pojistného stát. Nemá-li zaměstnankyně po dobu, kdy je jí poskytnuto neplacené volno, příjmy ze zaměstnání nebo samostatné výdělečné činnosti, platí za ni nadále pojistné stát. Zaměstnavatel tak musí oznámit kódem „L“ (v podstatě ke dni vystavení níže uvedeného čestného prohlášení) počátek povinnosti státu platit pojistné. Kód „T“, kterým oznámí ukončení této „státní kategorie“, pak použije ke dni předcházejícímu dni, ve kterém zaměstnankyně opět začne pracovat.

Pro řešení situace lze použít tento vzor čestného prohlášení:

Čestné prohlášení

Čestně prohlašuji, že splňuji podmínky celodenní osobní a řádné péče alespoň o jedno dítě do sedmi let věku nebo nejméně o dvě děti do 15 let věku ve smyslu ustanovení § 3 odst. 8 písm. c) z. č. 592/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů, tudíž neplatí pro mě v zaměstnání minimální vyměřovací základ.

Dále prohlašuji, že nemám příjmy ze zaměstnání ani ze samostatné výdělečné činnosti, a na základě této skutečnosti je za mě plátcem pojistného stát ve smyslu ustanovení § 7 odst. 1 písm. k) z. č. 48/1997 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Změnu (zahájení zaměstnání nebo podnikání anebo změnu v podmínkách péče) oznámím zaměstnavateli do osmi dnů.

V dne

Příjmení, jméno, adresa trvalého bydliště, podpis

7) Nekolidující zaměstnání

S účinností od 1. 10. 2004 je u pojištěnce ve zdravotním pojištění přípustný souběh zaměstnání a kategorie, kde hradí pojistné stát – uchazeč o zaměstnání. Podmínkou pro faktické naplnění tohoto ustanovení je skutečnost, že zúčtovaný příjem zaměstnané osoby (dle § 25 odst. 3 z. č. 435/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů) není vyšší než polovina minimální mzdy.

Nastala situace, kdy zaměstnanec při nástupu do zaměstnání předložil zaměstnavateli doklad o evidenci na Úřadě práce. Na základě této skutečnosti zaměstnavatel řádně použil pro splnění oznamovací povinnosti současně kódy „P“ a „I“ a odváděl pojistné ze skutečné výše zúčtovaného příjmu, která v žádném z měsíců nepřesáhla povolenou hranici poloviny minimální mzdy. Zaměstnanec však byl mezitím vyřazen z evidence na Úřadě práce. Svému zaměstnavateli tuto skutečnost nesdělil a ten „v dobré víře“ nadále odváděl pojistné z dosažené výše příjmu. Tuto skutečnost zjistila zdravotní pojišťovna při kontrole. Protože zaměstnanec neměl nárok na zařazení do některé z jiných skupin osob, za které je plátcem pojistného stát (a tudíž nastupovala pro zaměstnavatele povinnost odvodu pojistného alespoň z minimálního vyměřovacího základu), doměřila zdravotní pojišťovna při kontrole dlužné pojistné včetně penále.

Jako vždy, i v takovém případě platí, že zaměstnavatel musí mít průkazně zdokumentovány veškeré skutečnosti, které mají vliv na stanovení vyměřovacího základu, především pak v situacích, kdy nemusí při odvodu pojistného zákonné minimum dodržet. Kromě předložení dokladu o evidenci na úřadu práce bych v takovém případě doporučil písemné sdělení formou čestného prohlášení, vystaveného zaměstnancem, dle vzoru:

Čestné prohlášení

Čestně prohlašuji, že jsem od data registrován(a) na Úřadu práce v jako uchazeč o zaměstnání. V případě ukončení evidence na Úřadu práce sdělím tuto skutečnost svému zaměstnavateli neprodleně, nejpozději pak do osmi dnů ode dne ukončení této evidence. Jsem si vědom(a) důsledků, vyplývajících z neoznámení této skutečnosti mému zaměstnavateli.

V dne

.....

Zaměstnanec

Podotýkám, že v rámci tzv. nekolidujícího zaměstnání již nelze sjednávat dohody o provedení práce.

Ing. Antonín Daněk, odborník na zdravotní pojištění

> Dohoda o pracovní činnosti a nemoc ve zdravotním pojištění

Na výši částky pojistného placeného zaměstnavatelem mohou mít – a mnohdy reálně i mají – přímý dopad různé situace související s nemocí zaměstnance. Rovněž může dojít k situaci, kdy nemoc zaměstnance zapříčiní zánik účasti na zdravotním pojištění třeba u dohody o pracovní činnosti (poklesem příjmu pod „rozhodnou částku“) s potřebou následného řešení vzniklého stavu pojištěncem. V následujícím textu a v příkladech si předvedeme postup, který musí zaměstnavatel, případně sám pojištěnec, dodržet v případech bezprostředně souvisejících s nemocí zaměstnance pracujícího na dohodu o pracovní činnosti.

Od 1. 1. 2019 je u dohody o pracovní činnosti osoba z pohledu zdravotního pojištění považována za zaměstnance jen tehdy, činí-li zúčtovaný hrubý příjem v rozhodném období kalendářního měsíce alespoň 3000 Kč.

Od data 1. 1. 2015 se ve zdravotním pojištění pro účel vzniku zaměstnání sčítají v rámci rozhodného období kalendářního měsíce příjmy z více dohod o pracovní činnosti (nebo dohod o provedení práce) u jednoho zaměstnavatele.

Plnění oznamovací povinnosti

Povinnost zaměstnavatele platit za zaměstnance pojistné vzniká, resp. zaniká za podmínek uvedených v ustanovení § 8 odst. 2 z. č. 48/1997 Sb., ve znění pozdějších předpisů, podle kterých zaměstnavatel přihlašuje (a odhlašuje) zaměstnance u zdravotní pojišťovny.

Dle písmene d) tohoto ustanovení platí u zaměstnanců pracujících na základě dohody o pracovní činnosti (a také dohody o provedení práce), že zaměstnavatel: – přihlašuje zaměstnance ke dni nástupu do zaměstnání, kterým je den, ve kterém zaměstnanec poprvé po uzavření dohody začal sjednanou pracovní činnost vykonávat a – odhlašuje zaměstnance dnem, jímž uplynula doba, na kterou byla příslušná dohoda sjednána.

Vždy je však zapotřebí mít na paměti, že základní podmínkou pro uplatnění tohoto postupu je u dohody o pracovní činnosti příjem zaměstnance v rozhodném období kalendářního měsíce alespoň ve výši 3000 Kč.

Jsou-li v kalendářním měsíci sjednány například dvě dohody o pracovní činnosti, takzvaně „za sebou“, a úhrn příjmů činí alespoň 3000 Kč, musí zaměstnavatel zaměstnance v tomto měsíci dvakrát přihlásit a dvakrát odhlásit.

Dodržení minimálního vyměřovacího základu

Při analýze dané problematiky budu v právních podmínkách roku 2019 vycházet z předpokladu, že zaměstnavatel uzavřel se zaměstnancem dohodu o pracovní činnosti, kdy je tato dohoda u zaměstnance jeho jediným zaměstnáním. Tento zaměstnanec není současně osobou samostatně výdělečně činnou, není evidován u zdravotní pojišťovny v žádné „státní kategorii“, a vztahuje se tak na něj (a tedy i na jeho zaměstnavatele) povinnost odvodu pojistného alespoň z minimálního vyměřovacího základu.

Příklad č. 1

Zaměstnanec pracující na dohodu o pracovní činnosti byl nemocen 10. 1. do 16. 5. Protože nemoc zaměstnance trvala po celé kalendářní měsíce únor, březen a duben (zaměstnanec neměl v těchto měsících žádné příjmy), provede zaměstnavatel jeho odhlášení kódem „O“ k datu 31. 1. a opětovně přihlášení kódem „P“ k datu 1. 5. – za podmínky, že vyměřovací základ činil v měsících lednu i květnu alespoň 3000 Kč. Období měsíců února až dubna tedy nemá pojištěnec kryté tímto zaměstnáním na základě dohody o pracovní činnosti, proto se musí sám postarat o řešení svého pojistného vztahu:

– buď může mít jiné zaměstnání, zakládající účast na zdravotním pojištění,

– nebo může současně podnikat jako OSVČ s placením alespoň minimálních záloh 2208 Kč,

– nebo bude mít nárok na zařazení do některé ze „státních kategorií“ (blíže viz ustanovení § 7 odst. 1 z. č. 48/1997 Sb., ve znění pozdějších předpisů, třeba jako příjemce dávek nemocenského pojištění – viz dále).

Nemá-li osoba nárok na zařazení do některé ze tří výše uvedených kategorií, stane se na měsíce únor až duben osobou bez zdanitelných příjmů s povinností přihlásit se v osmidenní lhůtě u zdravotní pojišťovny do této kategorie a zaplatit měsíční pojistné 1803 Kč.

Na tento postup může zaměstnavatel osobu upozornit.

Příklad č. 2

Příjem zaměstnance pracujícího na dohodu o pracovní činnosti dosáhl v březnu částky 10 650 Kč. Jeho nemoc trvala od 21. 3. do 29. 3.

V takovém případě musí zaměstnavatel přihlídnout k tomu, aby odvedl pojistné ve vazbě na minimální vyměřovací základ, resp. na jeho poměrnou část dle § 3 odst. 9 písm. b) z. č. 592/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů. V návaznosti na počet kalendářních dnů výkonu práce v měsíci březnu (tedy mimo kalendářní dny nemoci) se vypočte poměrná část minimálního vyměřovacího základu následovně:

$PČ \text{ min VZ} = (22 : 31) \times 13\,350 = 9\,474,19 \text{ Kč}$

$PČ \text{ min VZ}$ = poměrná část minimálního vyměřovacího základu, která musí být při odvodu pojistného dodržena
22 = počet kalendářních dnů výkonu práce v měsíci březnu, tedy mimo období nemoci

31 = počet kalendářních dnů v měsíci
13 350 = minimální mzda od 1. 1. 2019

To znamená, že při sazbě 13,5 % z částky 10 650 Kč musí zaměstnavatel zaplatit za zaměstnance pojistné zdravotní pojišťovně, u které je zaměstnanec pojištěn, v částce 1 438 Kč (10 650 x 0,135). Výši dosaženého příjmu je zajištěn odvod pojistného podle zákona, žádný dopočet se neprovádí. Dupočet by zaměstnavatel musel provést tehdy, kdyby hrubý příjem zaměstnance za březen nedosáhl poměrné části minima 9 474,19 Kč.

Příklad č. 3

Jediným zaměstnáním pojištěnce, na kterého se vztahuje ve zdravotním pojištění minimální vyměřovací základ, je dohoda o pracovní činnosti s měsíčním příjmem pohybujícím se kolem 14 000 Kč. Počátkem května onemocněl a od 20. 5. je příjemcem dávek nemocenského pojištění. Jeho hrubý příjem nedosáhl z tohoto důvodu v květnu 3000 Kč.

Vzhledem k tomu, že v měsíci květnu zaměstnání z pohledu zdravotního pojištění nevzniklo, oznámí zaměstnavatel zdravotní pojišťovně kódem „O“ k datu 30. 4., že od tohoto data přestává být plátcem pojistného za tuto osobu jako zaměstnanec. K jejímu opětovnému přihlášení dojde k 1. dni toho kalendářního měsíce, ve kterém bude v dalším období dosaženo na dohodu o pracovní činnosti částky hrubého příjmu alespoň 3000 Kč. Pro vyřešení pojistného vztahu doloží osoba zdravotní pojišťovně dokladem z OSSZ, že je od 20. 5. příjemcem dávek nemocenského pojištění, čímž si touto „státní kategorií“ pro tento měsíc pokryje příslušné období a nebude muset platit pojistné jako osoba bez zdanitelných příjmů dle Příkladu č. 1.

Příklad č. 4

Podnikatel platící v roce 2019 měsíčně minimální zálohy 2208 Kč uzavřel se zaměstnavatelem dohodu o pracovní činnosti od 1. 1. 2019 do 31. 12. 2019. Vzhledem k občasným nemocem je jeho příjem v některých měsících alespoň 3000 Kč, v jiných nikoli.

Pro zaměstnavatele platí v této situaci:

- osobu jako zaměstnance přihlásí pouze na ty kalendářní měsíce, ve kterých bude příjem činit alespoň 3000 Kč, což znamená, že průběžně musí provádět přihlašování a odhlašování,
- v těch měsících, kdy je dosaženo příjmu alespoň 3000 Kč, nemusí být při odvodu pojistného dodrženy minimální vyměřovací základ proto, že pojištěnec platí jako OSVČ alespoň minimální zálohy na pojistné, vyměřovací základ zaměstnance tak může být i nižší než 13 350 Kč,
- zaměstnavatel má k dispozici čestné prohlášení zaměstnance o tom, že jako OSVČ platí alespoň minimální zálohy.

Příklad č. 5

Dohoda o pracovní činnosti je sjednána do 31. 8., v průběhu ledna až srpna byl zaměstnanec dvakrát krátkodobě nemocen. Od 1. 9. je uzavřena dohoda o provedení práce s příjmem 10 000 Kč.

Pokud bylo v každém měsíci v období leden až srpen dosaženo příjmu alespoň 3000 Kč, odhlásí zaměstnavatel zaměstnance k datu 31. 8. Vzhledem k tomu, že příjem na dohodu o provedení práce nezakládá částkou 10 000 Kč účast na zdravotním pojištění, musí si pojištěnec počínaje měsícem září sám řešit svůj pojistný vztah dle Příkladu č. 1.

Odvod pojistného ze skutečné výše příjmu

Ve výše uvedených příkladech jsem vycházel z podmínky, že zaměstnavatel musí u zaměstnance dodržet při odvodu pojistného minimální vyměřovací základ. Zákonná úprava, platná ve zdravotním pojištění, však vyjmenovává v ustanovení § 3 odst. 8 z. č. 592/1992 Sb. situace,

kdy zaměstnavatel nemusí dodržet při odvodu pojistného minimální vyměřovací základ, resp. jeho poměrnou část, ale odvede pojistné ze skutečné výše zúčtovaného příjmu. Tento postup uplatní zaměstnavatel v případech, kdy zaměstnanec:

- má současně jiné zaměstnání a v součtu příjmů je dosaženo alespoň částky 13 350 Kč (nutno doložit potvrzením).
- je současně OSVČ a platí alespoň minimální zálohy (v roce 2019 tedy nejméně částce 2 208 Kč), což zaměstnavateli doloží čestným prohlášením – viz Příklad č. 4,
- patří mezi osoby, na které se nevztahuje ustanovení o povinnosti odvodu pojistného alespoň z minimálního vyměřovacího základu podle výše citovaného § 3 odst. 8 z. č. 592/1992 Sb., kdy se jedná především o osoby, za které je plátcem pojistného stát.

Pokud by byl u některé z výše vyjmenovaných osob její příjem například za měsíc březen (případně za část) třeba 6 000 Kč, odvedl by zaměstnavatel pojistné v úhrnné částce 810 Kč bez dopočtu a doplatku pojistného do minimálního vyměřovacího základu.

Jinak u pracovního poměru

U pracovní smlouvy se v případě potřeby taktéž přihlíží k době trvání nemoci, která snižuje minimální vyměřovací základ zaměstnance na poměrnou část (při nemoci kratší než celý kalendářní měsíc – viz příklad č. 2) nebo na 0 Kč (v důsledku nemoci trvající po dobu celého kalendářního měsíce). Na rozdíl od podmínek platných u dohod o pracovní činnosti se z titulu pracovní smlouvy zaměstnaná (a celý kalendářní měsíc nemocná) osoba vždy započítává do celkového počtu zaměstnanců uváděných na pravidelně předkládaném Přehledu o platbě pojistného zaměstnavatele. Odhlášení zaměstnance proběhne až ke dni skončení pracovního poměru.

Ing. Antonín Daněk,
odborník na zdravotní pojištění

> Nemocných s TBC ubylo za čtyři roky o pětinu

Téměř o pětinu se za poslední čtyři roky snížil počet nemocných, u nichž zdravotnická zařízení vykazala Všeobecné zdravotní pojišťovně tuberkulózu.

Celkem tuto diagnózu v roce 2018 lékaři zaregistrovali u 4 018 klientů nejsilnější tuzemské zdravotní pojišťovny.

Ještě v roce 2015 to bylo téměř pět tisíc nemocných.

Náklady na péči o klienty s TBC přesáhly v uplynulém roce 63,5 milionu korun.

Zdaleka ne všude ve světě je však situace taková. Organizace Lékaři bez hranic uvádí, že ročně onemocní ve světě tuberkulózou kolem 9 milionů lidí a téměř 2 miliony na ni zemrou.

VZP upozorňuje na rizika spojená s TBC v souvislosti se Světovým dnem boje proti tuberkulóze, který připadá na neděli 24. března.

Počty klientů VZP, u nichž lékaři vykazali diagnózu TBC

	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Srovnání 2015/2018
Nemocní*	4 970	4 570	4 394	4 018	-19,15 %
Náklady v Kč**	65 519 000	61 534 000	57 572 000	63 556 000	-3,00 %

*Jde o kumulativní počet, tzn. nejen o nové případy zjištěné v uvedeném roce

**Jde jen o přímé náklady; celkově je péče o nemocné s TBC výrazně dražší kvůli přidruženým diagnózám

Pokles počtu nemocných se mezi klienty VZP projevuje i přesto, že povinné očkování proti tuberkulóze bylo v roce 2010 ukončeno a nyní jsou očkovány jen děti z rizikových skupin.

Tedy například děti ze zemí, kde je výskyt TBC vyšší než 40 nemocných na 100 tisíc obyvatel, nebo žijící společně s tím, komu byla TBC diagnostikována.

	Nemocní	Náklady v Kč
Praha	445	15 473 000
Středočeský kraj	294	4 302 000
Jihočeský kraj	142	3 178 000
Plzeňský kraj	462	3 234 000
Karlovarský kraj	116	1 562 000
Ústecký kraj	316	7 572 000
Liberecký kraj	140	2 645 000
Královéhradecký kraj	241	3 804 000
Pardubický kraj	587	2 455 000
Vysočina	289	2 487 000
Jihomoravský kraj	243	7 601 000
Olomoucký kraj	324	3 780 000
Moravskoslezský kraj	250	3 951 000
Zlínský kraj	169	1 512 000
Celkem	4 018	63 556 000

Počty klientů VZP v krajích, u nichž lékaři v roce 2018 vykazali diagnózu TBC

Tuberkulóza je infekční onemocnění, které se přenáší z člověka na člověka. Pro nemoc je typický dlouhodobý kašel s vykašláváním hlenů, špatné dýchání, teplota a pocení, celková slabost a váhový úbytek, bolesti na hrudníku nebo vykašlávání krve. Nemoc může následně postihnout i klouby, kosti nebo nervový systém.

*Mgr. Oldřich Tichý,
vedoucí tiskového oddělení
a tiskový mluvčí VZP ČR*

> Spalničková vakcína v Česku

Od roku 2010 byla v České republice výhradně jen kombinovaná vakcína proti spalničkám, příušnicím a zarděnkám dodávaná společností GSK pod názvem Priorix.

Tak jako každý výrobce vakcín i tento výrobce mívá čas od času problémy s dodávkami, a když se k tomu přidá nová epidemiologická situace, tj. zvýší se výskyt spalniček a příušnic, nedostatek dodávky vakcín společnost pocítí.

Přesto aktuální výpadek vakcíny Priorix byl vykompenzován ochotou jiného producenta (MSD), který na náš trh dodal zhruba 3 desítky tisíc své vakcíny pod názvem M-M-RVaxPro.

Jde vlastně o původní vakcínu, ostatně původně se jmenovala MMR a dala tak jméno tomuto očkování, tj. očkování proti spalničkám, příušnicím a zarděnkám.

Tak jako firma LUX vyrobila první vysavač, kterému dala jméno lux, po kterém dnes už nikdo neřekne vysávat, ale luxovat, tak firma MSD dala první vakcínu MMR, po které se toto očkování dodnes jmenuje.

Ti, co tuto vakcínu neznají, se nemusí obávat, že by se jednalo o nějaký experiment, ba naopak všechny později vyvinuté a používané vakcíny byly právě s touto původní srovnávány, tj. zda jsou srovnatelně bezpečné a účinné jako právě tato MMR vakcína (dnes pod názvem M-M-RVaxPro).

Dílčí rozdíly mezi komerčně používanými vakcínami existují a pramení z konečných kmenů vakcinačních virů proti spalničkám a příušnicím.

Kmen spalničkového vakcinačního viru

Ačkoli vakcína Priorix obsahuje tzv. kmen Schwarz a vakcína M-M-RVaxPro kmen Moraten (nebo také Enders' Edmonston), oba uvedené kmeny pocházejí ze stejného viru spalniček, který byl získán od chlapce jménem Edmonston nemocného spalničkami v roce 1954.

Oba konečné kmeny vznikly několikanásobnou adaptací (pasážováním) na různých tkáňových kulturách, nejčastěji kuřecích embryonálních fibroblastech.

Podobným způsobem byly připraveny i další vakcinační kmeny jako Edmonston Zagreb nebo Connaught či AIK-C, které se v Evropě buď vůbec nepoužívají, nebo jen okrajově.

Kmen příušnicového vakcinačního viru

Aktuálně dostupná vakcína M-M-RVaxPro obsahuje původní kmen, spíše dvou-kmen označovaný jako Jeryl Lynn. Ten byl získán v roce 1963 jako izolát ze vzorku odebraného dívce Jeryl Lynn Hilleman nemocné příušnicemi, jejíž otec tento kmen dále oslabil a adaptoval pro přípravu první živé vakcíny. Ta se stala nejen dostatečně účinnou, ale hlavně bezpečnou. Ostatně proto byl tento kmen na konci minulého století prohlášen za vysoce bezpečný a z něj připravené vakcíny se používají ve všech vyspělých zemích dosud. Vakcína Priorix obsahuje geneticky modifikovanou dominantní část tohoto původního dvou-kmene, tj. tzv. JL5.

I když vakcína Priorix vykazuje velmi dobré účinnostní výsledky v ochraně vůči příušnicím, originální vakcína M-M-RVaxPro zůstává nenahraditelným unikátem.

Zarděnkový vakcinační virus

V obou uváděných vakcínách se používá prakticky dnes jediný možný kmen, a to je kmen RA27/3, který se stal standardem pro všechny zarděnkové vakcíny na světě.

Množství vakcinačních virů je v obou u nás používaných vakcínách srovnatelné, neboť se deklaruje pouze spodní minimálním koncentrací vakcinačních virů a tu splňují obě vakcíny shodně. Ta nesmí být nižší než 10^3 pro spalničkový či zarděnkový virus, případně $3,7 \times 10^3$ pro příušnicový virus.

Pomocné látky se u obou vakcín dílčím způsobem liší, v závislosti na kultivaci vakcinačních virů a následně jejich stabilizaci. Přesto není třeba se obávat, že by jedna z uvedených vakcín obsahovala pomocnou látku, která by zvyšovala reaktogenitu vakcíny či by představovala nadbytečně alergizující látku. Obě vakcíny ve shodě obsahují reziduální stopy vaječných bílkovin, které nepřesahují hodnotu 0,04 ng/dávka.

Z hlediska aplikace obou vakcín není zásadní rozdíl mezi oběma vakcínami. V doporučení výrobců najdeme, že obě vakcíny lze podat jak intramuskulárně (tj. nitrosvalově), tak subkutánně (podkožně). Zatímco výrobce vakcíny M-M-RVaxPro upřednostňuje podávání intramuskulárně, a to hlavně z důvodu bezpečnosti, protože skutečně tento způsob snižuje výskyt nežádoucích účinků (míněno těch lokálních), druhý výrobce vakcíny Priorix preferuje aplikaci podkožní, a to zejména z důvodu účinnostních. To je ostatně pochopitelné, neboť jeho vakcína obsahuje odvozené kmeny, které by mohly být o něco méně výkonné při nitrosvalové aplikaci. Tomu bylo i v případě české vakcíny Trivivac, která byla rovněž dále oslabená a přednostně se s ní očkovalo podkožně.

Protože obě vakcíny jsou určeny k prevenci stejných infekčních chorob, není potřeba se obávat zaměnit jednu vakcínu za druhou, byl-li jedinec dříve očkován jednou z uvedených vakcín.

Omezení či kontraindikace jsou pro obě vakcíny shodné.

I když se tak nově na náš trh dostává pro laickou, ale i odbornou veřejnost „nová“ vakcína M-M-RVaxPro, není třeba se jí bát, neboť se jedná o nejprověřenější vakcínu, která se na celosvětovém trhu používá nejdéle ze všech dostupných MMR vakcín.

S touto vakcínou byla očkována více než miliarda lidí a nebyl prokázán žádný závažný nežádoucí účinek ať už v podobě neuropatologií (autismus, encefalomyelitidy, oční neuritidy, roztroušená skleróza apod.), nebo autoimunitních chorob (juvenilní diabetes, systémový erytematózní lupus apod.).

MMR vakcínu lze využít i k očkování v situacích, kdy se objeví zvýšené riziko spalniček nebo příušnic, a to bez ohledu na to, zda byl jedinec v dětství kompletně očkován nejen proti spalničkám, ale také proti příušnicím či zarděnkám. Existují klinické studie či epidemiologická sledování, která neprokázala zvýšené riziko nežádoucích účinků z podání další dávky této vakcíny. Důvodem je skutečnost, že má-li jedinec dostatečnou specifickou imunitu vůči příušnicím a/nebo zarděnkám, pak se díky ní vakcinační viry příušnic a zarděnek neutralizují a blokuje se tím vakcinační virémie, která by mohla vést např. k reakcím hypersenzitivity apod.

Potřeba monovakcíny proti spalničkám nebo příušnicím je prakticky zanedbatelná. Přesto v Evropě existuje švýcarský výrobce (Berna), který stále takovou monovakcínu vyrábí.

Ta byla v malém množství vloni dokonce dovezena do České republiky v rámci specifického léčebného programu.

Aktuálně se dokonce spekuluje nad tím, že by mohly být dovezeny větší dodávky této vakcíny z důvodu přetrvávajícího rizika spalniček.

Tato vakcína, označená jako Measles vaccine live b.p., je rovněž živou a obsahuje vakcinační viry odvozené z původního kmene Edmonston, který byl dále atenuován (oslaben) na lidských diploidních buňkách. Proto se konečný vakcinační kmen označuje Edmonston-Zagreb. Pomocné látky v této vakcíně jsou ve shodě s těmi, které používají výše uvedení producenti ve svých kombinovaných MMR vakcínách.

Z pohledu složení této vakcíny ji nelze hodnotit jako lepší či horší, než jsou vakcíny Priorix či M-M-RVaxPro. Bylo by více než pošetilé se domnívat, že by očkování s touto vakcínou přijímali rodiče pro své děti ochotněji než očkování s kombinovanými MMR vakcínami.

Mohla by mít však tato vakcína své uplatnění pro posilující očkování dospělých, kteří byli či nebyli v minulosti očkováni?

Ano svoji roli by splnila, ovšem bez většího prospěchu pro jedince či společnost:

1. vedle rizika spalniček stále přetrvává i riziko příušnic, proto posilující očkování s MMR vakcínou přináší jedinci větší benefit bez zvýšeného rizika nežádoucích účinků,
2. kombinované vakcíny proti spalničkám, příušnicím a zarděnkám vyvolávají vyšší imunitní odpověď prokazovanou na základě hladin specifických protilátek oproti odpovědi stimulované jednotlivými monovakcínami,
3. pro zdravotně stigmatizované jedince je monovakcína použitelná jen za těch okolností, které umožňují očkování živou vakcínou, tj. nejen monovakcínou, ale také kombinovanou MMR vakcínou,
4. cenová úspora monovakcíny oproti kombinované vakcíně je minimální a možná ve svém důsledku by samoplátci hradili stejnou částku jako za MMR vakcínu,
5. nesystémová existence jak monovakcíny, tak kombinované vakcíny proti spalničkám komplikuje situaci v budoucnu, neexistuje-li přesná digitální evidence, kdo byl jakou vakcínou očkován.

Stále tak zůstává vhodné očkování s kombinovanou MMR vakcínou kohokoli, kdo chce být chráněn, a to nejen vůči spalničkám, ale také příušnicím a případně zarděnkám.

Je namístě, aby stát včas reagoval a odhadoval potřeby v následujících měsících či letech.

Ještě na konci minulého století existovaly státní hmotné rezervy, které velmi dobře vyrovnávaly stav nedostatku vakcín v důsledku výpadku výroby apod. Pokud tento systém již neexistuje, bylo by více než vhodné ho znovu obnovit.

*RNDr. Marek Petráš, Ph.D.,
předseda Odborného spolku pro očkování, z. s.*

www.irs-database.cz

Databáze IRS – databáze infekčních rizik ve světě vznikala od roku 2002 sběrem informací o výskytu infekcí a chorob, které představují větší či menší hrozbu pro cestovatele.

Zdrojem informací jsou ProMed, CRM, NaTHNaC, IAMAT, CDC a WHO.

V roce 2010 byla sestavena první verze databáze určena výhradně jen lékařům věnujícím se cestovní medicíně nebo očkování.

V roce 2013 byla databáze převedena do webové aplikace a od 13. 5. 2013 je zpřístupněna všem cestovatelům.

Stačí se jen registrovat a uhradit 100 Kč za týdenní licenci.

> Ptali jsme se za Vás

Pracuji jako praktický lékař pro děti a dorost a v současné době je samozřejmě zvýšený zájem o doočkování spalniček, i od rodičů, kteří dříve váhali. Do jakého věku mohu naučovat aplikaci a očkovací látku příslušné zdravotní pojišťovně?

Nejprve bych ráda objasnila, že zdravotní pojišťovny nemohou svévolně rozhodovat o tom, co je či není hrazeno z prostředků veřejného zdravotního pojištění. V tom jsou vázány platnými legislativními mantinely. Pojišťovna tedy nemůže libovolně určovat, jaké očkování zaplatí, komu apod. To je stanoveno platnými právními předpisy, které zdravotní pojišťovna nevytváří, ale musí se jimi řídit. Na jejich základě pak vydává metodické postupy k vykazování poskytnuté péče.

Pravidelné očkování proti spalničkám, zarděnkám a příušnicím se podle § 5 vyhlášky ministerstva zdravotnictví č. 537/2006 Sb., o očkování proti infekčním nemocem, provádí aplikací dvou dávek. Základní očkování se uskuteční ve 13.–18. měsíci věku dítěte, druhá dávka se podává ve věku 5–6 let.

V zájmu podpory proočkovanosti populace dále zdravotní pojišťovny hradí v souladu se stanoviskem ministra zdravotnictví ze dne 16. května 2018 i očkování provedená mimo termíny stanovené vyhláškou (tzv. očkovacím kalendářem), a to do věku dítěte, který odpovídá indikačním podmínkám použitého léčivého přípravku obsahujícího očkovací látku pro daný typ očkování – více v Metodickém postupu k vykazování očkování (v části první, písmenu C, odstavci 3), který je ke stažení na našich webových stránkách. S ohledem na stanovisko Ministerstva zdravotnictví ČR a na SPC (souhrn údajů) očkovací látku bude očkování plně hrazeno zdravotní pojišťovnou, i pokud bude aplikováno mimo stanovený očkovací kalendář.

Jak je to s cizinci, pokud nejsou proočkování a jsou starší 6 let?

Očkování dětí cizinců a dětí rozočkovaných v zahraničí upravuje § 11b vyhlášky o očkování proti infekčním nemocem. V Metodickém postupu k vykazování očkování VZP ČR (v části první, písmenu C, odstavci 2) je pak uvedeno: „Není-li možné z důvodu zdravotního stavu dítěte, který vylučuje možnost podání očkovací látky, provést pravidelné očkování v základních termínech, provede se takové očkování i v pozdějším věku dítěte, a to v souladu s SPC k jednotlivým očkovacím látkám. Obdobně se postupuje i v případě dětí cizinců pobývajících na území České republiky nebo dětí, jejichž očkování bylo zahájeno v zahraničí.“ S ohledem na toto ustanovení a platný SPC očkovací látku lze tedy očkování provést podle potřeby a zdravotní pojišťovna uhradí jak aplikaci, tak očkovací látku.

Obrazení se na mne i rodiče dětí, kteří byli různě očkovaní (jednou nebo dvěma dávkami, nebo vůbec). Pokud se jim naberou protilátky, nebo se přeočkují, bude něco z toho proplaceno? Přímě lékaři, nebo mají lékaři zaplatit a požádat si ev. svoji zdravotní pojišťovnu? V současné době již není k dispozici Priorix, ale vakcína M-M-RVaxPro v ceně kolem 580 Kč.

Testování na protilátky vyžádané pojištěncem si pojištěnec plně hradí.

Pokud je na jejich vlastní žádost aplikováno i přeočkování, pak si plně hradí i toto očkování a aplikaci.

Mgr. Lucie Krausová, tiskové oddělení Všeobecné zdravotní pojišťovny ČR

Předplatné časopisu Informace pro lékařské praxe na rok 2019

číní 1245 Kč (včetně DPH)

Předplacením časopisu si zajistíte:

- 6 čísel ročníku 2019
- na vyžádání elektronický archiv dřívějších ročníků
- zdarma písemnou právní, daňovou a administrativní poradnu
- všichni předplatitelé pro rok 2019 obdrží filtrační polomasku 8835-P3 s výdechovým ventilkem
- zdravotnické tiskopisy za příznivé ceny

Roční předplatné časopisu Země světa získávají:

MUDr. Anderle, MUDr. Březinová, MUDr. Holman, MUDr. Holušová, MUDr. Kluzová, MUDr. Kropáčková, MUDr. Loutocká, MUDr. Petrášová, MUDr. Příborská, MUDr. Příkrýlová, MUDr. Severa, MUDr. Stejskalová, MUDr. Škudera, MUDr. Tocháčková, MUDr. Urbanová.

- o různých předplatitelských výhodách budete postupně informováni

**Časopis
Informace pro lékařské praxe
si můžete objednat na e-mailu:
info@infolekar.cz**

a na adrese redakce časopisu
**Informace pro lékařské praxe,
Konstantinova 1481/20,
149 00 Praha 4,**

na telefonu 267 910 430.

**Děkujeme stálým odběratelům
za podporu.**

**Věříme, že i v budoucnu naleznete
v našem časopise pro svou praxi
mnoho užitečného!**

Za vydavatele časopisu
Mgr. Alena Švejnhová

-
- Originální kmen příušnic Jeryl Lynn^{1, 2}**
Jediná vakcína s původním kmenem příušnic Jeryl Lynn¹
 - Originální kmen spalniček Enders Edmonston²**
Postexpoziční ochrana v případě spalniček až 72 hodin
 - Vysoká ochrana už po 1. dávce^{2, a}**
Spalničky 95 %, příušnice 96 %, zarděnky 99 %
 - Inovovaná první kombinovaná MMR vakcína³**
Široce používaná v zemích EU, USA aj., dlouhodobě prověřený bezpečnostní profil^{4, 5}

Reference: 1. Kaaijk P, van der Zeijst BA, Boog MC, Hoitink CW. Increased mumps incidence in the Netherlands: Review on the possible role of vaccine strain and genotype. Euro Surveill. 2008;13(26):pii=18914.) 2. SPC MMRvaxPro. 3. Hilleman MR, Pediatrics, 1992;90:149-153, Galambos L, Sewell JE, Newworks of Innovation, Vaccine Development at Merck, Sharp & Dohme, and Mulford, 1895-1995. Cambridge UK, Cambridge University Press: 1995. 4. Kuter JB, Brown M, et al. Safety and Immunogenicity of M-M-R-II (Combination Measles-Mumps-Rubella Vaccine) in Clinical Trials of Healthy Children Conducted Between 1988 and 2009. 5. Lievano F, et al. Vaccine 30 (2012) 6918-6926.

^a Vysoká ochrana po první dávce se odvozuje od míry sérokonverze.

Zkrácená informace o léčivém přípravku

M-M-RVAXPRO - prášek a rozpouštědlo pro injekční suspenzi v předplněné injekční stříkačce. Očkovací látka proti spalničkám, příušnicím a zarděnkám (živá). **Složení:** Po rozpuštění obsahuje jedna dávka (0,5 ml): Virus morbillorum vivum attenuatum (kmen Enders' Edmonston), ne méně než 1×10^3 CCID₅₀ *. Virus parotidis vivum attenuatum (kmen Jeryl Lynn™, hladina B), ne méně než $12,5 \times 10^3$ CCID₅₀ *. Virus rubellae vivum attenuatum (kmen Wistar RA 27/3), ne méně než 1×10^3 CCID₅₀ *. **Indikace:** Přípravek je indikován pro současné očkování proti spalničkám, příušnicím a zarděnkám u jedinců ve věku od 12 měsíců. M-M-RVAXPRO lze za zvláštních podmínek podávat dětem od 9 měsíců věku. **Dávkování a způsob podání:** Jedinci ve věku 12 měsíců nebo starší by měli dostat jednu dávku ve zvoleném termínu. Druhá dávka by měla být podána alespoň 4 týdny po první dávce v závislosti na oficiálním doporučení. M-M-RVAXPRO lze podávat dětem ve věku mezi 9 a 12 měsíců, v souladu s oficiálními doporučeními. Takovoto děti musí být v souladu s oficiálními doporučeními přeočkovány ve věku 12 až 15 měsíců a je nutno zvážit další dávku očkovací látky obsahující spalničky. Očkovací látku je nutno aplikovat intramuskulárně (i.m.) nebo subkutánně (s.c.). Očkovací látku je nutno aplikovat s.c. u pacientů s trombocytopenií nebo jakoukoli poruchou koagulace. **Kontraindikace:** Hypersenzitivita v anamnéze na kteroukoliv očkovací látku proti spalničkám, příušnicím nebo zarděnkám nebo na kteroukoliv pomocnou látku včetně neomycinu. Těhotenství. Je nutno se po dobu 1 měsíce po očkování vyhnout otěhotnění. Onemocnění s horečkou > 38,5°C. Aktivní neléčená tuberkulóza. Krevní dyskrázie, leukémie, lymfomy jakéhokoliv typu nebo jiné maligní novotvary ovlivňující hematopoetický a lymfatický systém. Současná imunosupresivní terapie (včetně vysokých dávek kortikoidů). Těžká humorální nebo buněčná (primární nebo získaná) imunodeficience. Rodinná anamnéza vrozené nebo dědičné imunodeficience, pokud není prokázána dostatečná imunita potenciálního příjemce očkovací látky. **Zvláštní upozornění a opatření pro použití:** pro případ vzácně se vyskytující anafylaktické reakce po aplikaci očkovací látky musí být vždy pohotoví k dispozici odpovídající léčba. U osob s anamnézou anafylaktických, anafylaktoidních nebo jiných okamžitých reakcí po požití vajec může existovat zvýšené riziko okamžitých reakcí přecitlivlosti. Aplikace přípravku M-M-RVAXPRO osobám s osobní nebo rodinnou anamnézou křečí nebo s anamnézou poranění mozku si vyžaduje značnou opatnost. Pacienti se vzácnými dědičnými problémy nesnášenlivosti fruktózy nesmí tuto očkovací látku užívat. V případě trombocytopenie je třeba před očkováním přípravkem M-M-RVAXPRO pečlivě stanovit poměr případného rizika a přínosu. Očkování přípravkem M-M-RVAXPRO nemusí zajistit ochranu všech očkovaných jedinců. **Interakce s jinými léčivými přípravky a jiné formy interakce:** Imunoglobulin nesmí být podáván současně s přípravkem M-M-RVAXPRO. Podávání krevních produktů obsahujících protilátky proti spalničkám, příušnicím a zarděnkám, včetně imunoglobulinových preparátů je možné nejméně 3 měsíce před očkováním a nejdříve 1 měsíc po očkování přípravkem M-M-RVAXPRO. Pokud je nutno provést tuberkulinový test, je třeba učinit tak kdykoli před očkováním přípravkem M-M-RVAXPRO, současně s ním nebo 4 až 6 týdnů po očkování. Přípravek M-M-RVAXPRO lze podat současně s některými jinými očkovacími látkami – viz úplný Souhrn údajů o přípravku. **Nežádoucí účinky:** Nejčastějšími nežádoucími účinky hlášenými při podávání přípravku M-M-RVAXPRO byly: horečka (38,5°C nebo vyšší); reakce v místě injekce včetně bolesti, otoku a zarudnutí. Často se může vyskytnout i vyrážka nebo modřiny v místě injekce. **Zvláštní opatření pro uchovávání:** Uchovávejte chlazené (2 °C – 8 °C). Chraňte před mrazem a světlem. Po rozpuštění je nutno očkovací látku okamžitě aplikovat; stabilita při zchlazení na 2 °C – 8 °C byla prokázána po dobu 8 hodin. **Druh obalu a velikost balení:** Prášek v injekční lahvičce (sklo) se zátkou (butylová pryž) a rozpouštědlo v předplněné injekční stříkačce (sklo) s pístovou zátkou (chlorbutylová pryž) a víčkem na špičce (styrene-butadienová pryž), s jednou nebo dvěma nepřipojenými jehlami, ve velikostech balení po 1, po 10 a po 20. Na trhu nemusí být všechny velikosti balení. **Držitel rozhodnutí o registraci:** MSD VACCINS, 162 avenue Jean Jaurès, 69007 Lyon, Francie. **Registrační čísla:** EU/1/06/337/003 – 13. **Poslední revize textu:** 08/04/2019.

* 50 % infekční dávka buněčné kultury.

Přípravek M-M-RVAXPRO je vázán na lékařský předpis a nemá stanovenou úhradu. Případné možnosti úhrady pro pravidelné očkování jsou definovány v aktuální Metodice provádění pravidelného očkování jednotlivých pojištěnců ČR. Přečtěte si pozorně úplnou informaci o přípravku, kterou naleznete na webových stránkách Evropské agentury pro léčivé přípravky (EMA) <http://ema.europa.eu> nebo na adrese zástupce držitele rozhodnutí o registraci v ČR: Merck Sharp & Dohme s. r. o., Na Valentině 3336/4, 150 00, www.msd.cz.

POUZE PRO ODBORNOU VĚŘEJNOST.

**Přispějte, každá částka platí:
478 43 73 83 / 0300
variabilní symbol: 201405**

NEJDŘÍV STŘECHA

- Peníze dárců jsou vynakládány na bezodkladné zajištění střechy nad hlavou pro každého, kdo se octne na ulici bez prostředků a projeví snahu se z ulice dostat.
- Ve většině případů pomohou již tři týdny pobytu.
- Dobrá zpráva je, že zázemí a podpora odborníků při vyřízení chybějících dokladů, sociálních dávek a hledání zaměstnání vede k tomu, že se více než 50 % lidí zpět na ulici nevrátí.
- Z příspěvků nejsou hrazeny žádné provozní náklady.
- Společný projekt Vojtěcha Sedláčka a Výboru dobré vůle - Nadace Olgy Havlové.

VÝBOR DOBRÉ VŮLE
Nadace Olgy Havlové

www.nejdriivstrecha.cz